

izhaja, izvešeni ponedeljek, vsak dan zjutraj. Uredništvo: ulica sv. Frančiška Asiškega št. 20, I. nadstropje. Dopolnila pošiljajo uredništvu. Ne rankirana pisma se ne sprejemajo, rokopisi se ne vračajo. Izdajatelj za odgovorni urednik: Anton Gerbec. — Tisk: tiskarna Edinost. Tisk tiskar: Edinost. Naročnina: na mesec L. 7.—, na tri mesece L. 20.—, na pol leta L. 32.—, na leto L. 50.—, za inozemstvo mesečno 4 K. — Telefon uredništva in uprave št. 11-57.

EDINOST

Posamezne številke v Trstu in okolici po 20 cent. — Oglasi se računajo v širokosti ene kolone (72 mm.) — Oglasi trgovcev in obrtnikov po 40 cent. osmrtnice, zahvale, poslanice in vabila po L. 1.—, oglasi denarnih zavodov po L. 2.—. Mali oglasi po 20 cent. beseda, najmanj po L. 2.—. Oglasi, naročnina in reklamacije se pošiljajo izključno upravi Edinosti, v Trstu, ulica sv. Frančiška Asiškega št. 20, I. nadstropje. — Telefon uredništva in uprave 11-57.

Gospodarski položaj Rusije

Svetovna vojna je pretresla gospodarstvo vseh držav v Evropi, njen vpliv pa se je poznal tudi v drugih delih sveta. Ekonomski pretres ni zadel samo premaganih držav, ampak tudi zmagovalke in celo nevtralne države so morale prestajati resne gospodarske krize med vojno in tudi po vojni. Tako je postala gospodarska kriza povzročena po vojni splošna svetovna gospodarska kriza, ki še vedno traja ter deloma ogroža sedanje družabne uredbe kulturnega sveta.

Med vsemi državami pa je brez dvoma največ pretrpela Rusija. Rusija je žrtvovala največ človeških življenj, a tudi njeno gospodarstvo je utrpelo take izgube, da se je večkrat zdelo, da se nikoli več ne dvigne iz gospodarskega mrtvila in gospodarske anarhije.

Stirje faktorji so spravili Rusijo v gospodarski katastrofalni položaj: dolgotrajna vojna, pomanjkanje prometnih sredstev, revolucija in meščanske vojne in končno blokada zapadnih velevalst.

Kakor rečno je zahtevala svetovna vojna do oktobrske revolucije l. 1917. od Rusije neprimerno več človeških in gmočnih žrtev kakor pa od ostalih evropskih držav. Neugodni vpliv slabih prometnih razmer je že tedaj zakrivil marsikatero nesrečo ruskih vojsk. To pomanjkanje so občutili predvsem vojaški vodilni krogi, ki so morali premeščati milijonske armade iz ene fronte na drugo. Takrat so v naglici zgradili murmansko železnico, s katero se je ostavila prometna zveza po morju z Anglijo in Francijo. To delo je bilo izvršeno v dobrem letu in je to brez dvojne tako orjaški napor, kakor jih pozna malo zgodovina tehnike.

Ko so boljše vojske prevzeli krmilo države v roke, je bila Rusija izmučena in obubožana, njena obstoječa prometna sredstva so bila zelo obrabljena, tvornice brez surovin itd. In v tistih težkih časih, ko bi bilo treba skrajnega napore vseh slojev za gospodarsko povzdigo dežele, so se začele krvave meščanske vojne, ki so do dobrega porabile in uničile, kar je bilo še ostalo. Boljševiške rdeče armade so po vrsti potolikle protirevolucionarne generale, toda ko so dovršili zmago, je ostala sovjetska vlada brez materialnih sredstev za udeležitev svojega komunističnega gospodarskega programa. Vrh vsega tega pa je pritiskala z železno pestjo blakada zapadnih vlasti ter odrezala do kosti izžeto in skrajno izmučeno Rusijo od ostalega sveta, od katerega bi bila mogla dobiti pomoči.

Poleg tega se je izkazala komunistična teorija neudejstljiva tudi z ozirom na duševnost ruskega naroda, ki je ozirom na boj kot malomemeščanstva in nerazumevanjem delavstva za nove gospodarske oblike, ki so se v teoriji lepo slišale, so pa v praksi slabo vplivale.

Vsled tega je šlo z gospodarstvom Rusije vedno bolj navzdol in ta obupni gospodarski položaj je resno ogrožal tudi obstoj sovjetske vladavine, katere padec bi bil danes za Rusijo poguben. To mora priznati vsakdo, tudi če je še tak nasprotnik sedanjega režima na Ruskem. Anarhija, ki bi nastala na razvalinah sovjetske vlade bi prinesla Rusiji smrt. Višek gospodarske krize je bila lakota lanskega leta. Rusko gorje je bilo tako ogromno, da se je ostali svet deloma zavedel svoje človeške dolžnosti in prinesel stradalajočo kruha. Ta pomožna akcija je vključ vseh pomanjkljivosti in vključ raznim egoističnim motivom nekaterih »dobrotnikov« vendarle rešila življenje stotisočev.

Ta strašna epizoda je bila torej kulminacija. Od tedaj se zdi, da gre rusko gospodarstvo na bolje. Letošnja žetev je boljja od lanske, tudi so se prometne razmere in gospodarske zveze z inozemstvom izboljšale, tako da se Rusija palagoma dviga. Da je to res, dokazuje tudi dejstvo, da nastopa Rusija v zunanji politiki samozavestno in se krepko postavlja po robu angleškemu in francoskemu imperializmu.

Pred kratkim se je vršil v Moskvi V. vseruski kongres sindikatov, na katerega je prišlo kakih tisoč odposlancev iz vseh strani Rusije. Na tem kongresu je podal Zinovjev nekaj pregled o gospodarskem in političnem položaju sedanje Rusije, ki je zelo zanimiv in ki ga podajemo v glavnih obrih v naslednjih vrstah:

Naš mednarodni položaj se je utrdil. Sovjetska republika je postala veleval: malenkostna dejstva nam to dokazujejo. Nemška vlada nam je pred dvema tednoma poslala izjavo, v kateri nam poroča, da gre nemški narod vsled versailleske pogodbe naproti pomolu. Njegova vlada nas prosi, da o tem obvestimo ruski narod. Medtem, ko se versailleska pogodba trže, postaja vzhodno vprašanje vsak dan bolj resno.

Revolucija bo zmagača še-le tedaj, ko bo zavojevla Vzhod; ta se sedaj prebujja in obrača svoj pogled na nas.

Naše nevarne težave niso še pri kraju vključ tem uspehom. V Haagu so nas kapitalisti bojkotirali in so nam odrekli kredite, ki jih neobhodno potrebujemo. Še vedno smatramo naš gospodarski položaj za tak težaven, da upajo stasoma prisiliti k kapitulaciji zaradi lakote. Zato je naloga kongresa, da izjavi v imenu organiziranega ruskega delavstva, da je sovjetska republika že dovolj močna da ji ni treba s komerkoli sklepati spletkarskih in odu-

ških pogodb, pa naj so naše potrebe še tako nujne.

Glede našega notranjega položaja, je treba povedati, da odgovarja letošnja žetev našemu pričakovanju. Vprašanje kruha bo kmalu tudi v iztrganih krajih stranskega pomena, zakaj prešli bomo k maslu in mesu. Sicer pa so naše težave še vedno velike. Velika pokrajina Donec trpi še na pomanjkanju, toda tudi tam se boljša.

Mezdnno vprašanje bo v bližnji bodočnosti velike važnosti za našo gospodarsko obnovo in za delavsko gibanje. V tem oziru smo letos dosegli že izvrstne uspehe. Resnična plača delavcev se je skoraj podvojila. Toda to ni še rešitev z ozirom na kritični položaj, v katerega smo bili zašli. L. 1921. se ni položaj delavstva v mezdnem oziru nič zboljšal, medtem ko je zboljšanje v letu 1922. zelo občutno. To se da razlagati z dejstvom, da se mi nahajamo v izjemnem položaju. Gospodarski spori ne morejo pri nas zboljšati gospodarskega položaja delavstva, ki je odvisen od mnogih činiteljev in na katerega moremo vplivati na razne načine.

Prva žetev v mirovni dobi, nova gospodarska politika in zboljšanje splošnega notranjega položaja so povzročili zboljšanje položaja delavstva. In to brez štrajkov in v gotovi meri ravno vsled tega, ker ni bilo štrajkov. Izkušnja zadnjih dveh let nas uči, da delavski položaj pri nas boljša z drugačnimi metodami kakor pa v deželah, kjer živi razredni boj.

Buržoazne države drže z naglico navzdol, naša socialistična država pa se palagoma, toda gotovo dviga. V tem obstoji naša prednost. Ko smo pred 18 meseci prerokovali zboljšanje in danes nam čas pritrjuje.

Prilagoditev sindikatov novi politiki, je dala izvrstne uspehe. Sindikati so se pre-

Italija

Sestanek osrednjega vodstva italijanske ljudske stranke — Zmaga zmerne srednje

RIM, 21. Osrednje vodstvo italijanske ljudske stranke, ki zboraž je par dni v Rimu, je nadaljevalo včeraj svoje zasedanje. Zborovanju predseduje poslanec De Gasperi. Glavni tajnik stranke don Sturzo je podal natančno poročilo, nakar se je začela razprava o stališču stranke glede raznih vprašanj in predvsem tudi o njenih nadaljnjih političnih smernicah. Kot prvi stvaren rezultat teh razprav se lahko navede sklep, da bo osrednje vodstvo stranke izrazilo svoje mnenje o sedanjem položaju potom javnega proglasa na naslov polarskih senatorjev, poslancev in vseh strankinih organizacij. Predpoldanska razprava včerajšnjega dneva je bila posvečena vsebini te listine. Kakor se zatrjuje, se bo stranka postavila v tem proglasu na svoje prvotno stališče, ki je bilo potrjeno po strankinih običnih zborih. Nadalje bo stranka povdarila v tej listini svoj patriotizem ter bo zavrnila obtožbe, češ da je protidržavna, ter bo naglasila svoje zaslugue v borbi proti boljševizmu. Nato se proglas bavi s sedanjo politično in gospodarsko krizo v državi, končno tudi z ustavno krizo, ki bi se znala zelo zaostriiti, ako se bo fašistovski pohod nadaljeval in razvijal.

Popoldne se je seja nadaljevala. Razprava se je sukala okoli vprašanja političnih smernic stranke same. Kakor se zatrjuje je zmagača zmerne sredina nad skrajnim desnim (konzervativnim) in skrajnim levim (socialističnim) krilom.

Ta proglas — je rekla včeraj ena vplivnejših oseb te stranke — bo prava slika razpoloženja v ljudski stranki. Polarska stranka bo stranka sredine brez nagnenja ne na levo ne na desno. Vsled tega sklepa se bo stranka znatno osilila. Proglas bo listina velike politične važnosti, ker potrjuje demokratični program ljudske stranke in vzdržuje zahtevo po soudeležbi delavstva na vladi. Proglas se bavi tudi z razmerjem stranke do fašizma in v tem pogledu je važno, da se stranka ni postavila proti novim volitvam, pač pa naglašja, da se morajo vršiti v popolnoma mirnem ozračju, ki pa ga sedaj ni. Proglas povdarja dalje, da se bo fašizem mogel smatrati za stranko v pravem pomenu besede šele tedaj, ko se bo popolnoma razvojačil. Ob koncu opisuje proglas v črni barvi sedanje razpadanje države in zaključuje s pozivom na patriotizem vseh Italijanov.

Presojanje političnega položaja v Italiji s strani švicarskih finančnikov.

RIM, 21. «Giornale d'Italia» objavlja dopis svojega poročevalca v Zurichu, ki opisuje, kako usodne posledice so imele spekulacije z italijansko, avstrijsko in nemško valuto ne samo za švicarske banke, temveč tudi za švicarsko delavstvo, ki se je navadilo na majhne spekulacije z valuto ne samo zaradi želje po hitrih in velikih dobičkih, temveč tudi zaradi tega, ker se švicarski denar ne da dobro založiti doma. Dopisnik je govoril tudi z nekaterimi bančnimi ravnatelji in jih vprašal, kako je to, da se italijanski denar tako nizko ceni, vključ temu, da je Italija izšla iz vojne kot zmagovalka.

Vam Italijanom — so mu rekli — manjka politična stabilnost. Mi ne vemo, kaj bo iz Italije jutri ali danes en mesec! Ne vemo, kaj bo prav za prav Vaš fašizem, ali se hoče s silo polastiti vlade, ali namerava potem začeti z absolutizmom ali...

Dopisnik jih je prekinil, poudarjač, da fašizem ne bo absolutizem ne terorja, da Italijani ne bodo posnemali Rusije niti v obrat-

rodili. V tem oziru so se izvršili veliki napredki. Toda nove družabne bolezni so se pojavile. Ena teh bolezni je korupcija. Naj se le smejejo škodoželjnejši, ki nam bodo očitali, da nismo odpravili tega zla po petih letih naše revolucije, toda govorimo o tem. Sovjeti in komunistična stranka sta se spravila na delo. Proti korupciji, proti mešetarjem in proti razpisnikom bijemo neusmiljen boj. Ta boj izvajamo z železno roko in potrebno je, da nas sindikati v tem boju podpirajo. Kakor je bila poprej, za časa meščanske vojne, najnujnejša stvar mobilizacija vseh sil za fronto, tako je zdaj potreben napor proti korupciji. V ta boj zastavimo vse svoje energije. To je življensko vprašanje. Korupcija je ravno tako nevarna kakor so bili razni Kolčaki, Jude-niči in Denikini. Počela vsega zla so v nevednosti, v korupciji preteklosti, v revščini. Postavimo jim nasproti trdno voljo organiziranega proletarijata.

Kongresu je bila predložena tudi statistika produkcije. Iz te statistike je razvidno, da je dosegla letos poljedelska produkcija 75% predvojne, a industrijska 28%. Napredek poljedelske proizvodnje je torej velik.

Sovjetska vlada se v zadnjem času trudi, da bi ustalila valuto rublja. Tudi v tem oziru je opaziti znatno zboljšanje. Posebno živahne so trgovske zveze z vzhodnimi azijskimi državami. Tako je Rusija danes še vedno bolj azijska država kakor pa evropska. Toda v zadnjem času je začela prav krepko trkati na zapadna vrata in zahteva, da se ji odpro.

Vse kaže, da je prestala Rusija svojo Golgoto in se palagoma bliža k ozdravljenju. Ruska revolucija je bila huda in nevarna operacija, da se je večkrat zdelo, da je ne bo mogel ruski medved prestati. Kriza je trajala do letos in vse kaže, da jo prestane. Sicer pa se bo Rusija nahajala še dolgo vrsto let v opravljanju, da pa bo ozdravela, o tem ni več dvoma.

nem smislu, da fašisti zahtevajo nove volitve in da ne bodo počenili državnih prevratov.

Toda vicarski finančniki, ki so koncem konca isti, ki določajo vrednost italijanske lire na borzi v Curihi in Zenevi, so v velikih skrbih zaradi italijanskega notranjega položaja. Toda če so fašisti res tako močni v Italiji, so oni dejali, če vi veste, da fašisti hočejo red, čemu se vse stranke reda v Italiji ne odločijo za izhod iz tega položaja, ne razpisje novih volitev in ne pošljejo fašistov na vlado v slučaju, da dobe večino glasov? Ker negotovost glede notranjega mira v Italiji bi lahko prišla tako daleč, da bi lira znatno padla, ker bi mi bili proti svoji volji prisiljeni, da prodamo italijanske vrednostnice. Vidite, zadnji padec nemške marke je bil povzročeno od nalogov za prodajo nemških vrednostnic in industrijskih vrednostnic s strani ameriških bank. Večkrat je odvisno padanje valute, kakor je nedvomno slučaj pri italijanski valuti, od notranje politike. Če bi Italija mogla dokazati inozemstvu, da ima vlado, ki si zna pridobiti spoštovanje svojih državljanov, pa tudi s pomočjo kraljevih stražnikov in orožnikov, bi italijanska valuta mogla lepo zrasti. Če bi bil notranji položaj v Italiji in Franciji enak, bi ne moglo biti velike razlike med frankom in liro. Toda v Franciji ni spopadov, ki so tako podobni kakim majhni meščanski vojni. Francoska vlada ni šibka in francosko prebivalstvo ima zaupanje in spoštovanje do svoje vlade. V Franciji bi nobena politična stranka nikdar mislila iti mimo ukazov, danih stražnikom.

Koncentracija fašistov v Viterbu — Požigi in izgredi

VITERBO, 21. Mesto je bilo včeraj in predvčerajšnjim v popolni oblasti fašistov, ki so odredili splošno mobilizacijo vseh četnikov mesta. Povod temu je dal spopad, ki se je zgodil pred včerajšnjim med socialističnimi in fašistovskimi delavci. Gručica socialistov je pela «Rdečo zastavo» in še druge pesmi. Trije fašisti, ki so šli mimo, so zahtevali od njih, da morajo prenehati s petjem. Na ta način je nastal incident, pri katerem je padlo tudi več strelcov iz revolverja. Med ljudskimi arditii in fašisti je nastalo vsled tega dogodka močno vrenje in prišlo je do novih spopadov. Medtem pa so se zbrale fašistovske čete iz mesta in iz okolice ter so začele svoje «represalije». Ponoči so fašisti najprej popolnoma opustošili krožek železničarjev, medtem ko so druge čete zažgale «Ljudski dom» in železničarsko zadrugo. Drugi dan so priredili fašisti obhod po mestu, pri katerem so nosili trobojnico in peli svoje pesmi. Popoldne je šla ena četa v tvornico sladkorja, kjer so prisilili ravnateljevo, da je moralo takoj opustiti osem delavcev, katere so fašisti označili za socialistične hujskače. Zvečer se je vršil na trgu Plebiscito shod, na katerem so govorili razni fašistovski govorniki.

Nacionalisti iz Viterba so ves čas teh iz-gredov sodelovali s fašisti.

Jugoslavija

Vladna kriza v akutnem stadiju

BELGRAD, 21. Vladna kriza je stopila, kakor vsi znaki kažejo, v akutni stadij. Vzrok tiči v vprašanju izvolitve novega predsednika skupščine. Dosedanji predsednik Ribar ima za seboj Davidovičev skupino demokratske stranke, socialiste, zemljoradnike, jugoslovenski klub in neke druge manjše skupine, proti sebi pa ima odločno radikalce, ne še odločno pa tudi — Pribežev skupino demokratske stranke. Radikalci so proti njemu radi tega, ker se je udeležil zagrebškega kongresa. Če se

ne doseže sporazum, bo morala vlada odstopiti.

Volitev predsednika skupščine

BELGRAD, 21. Pri včerajšnjih volitvah v skupščini je bil izvoljen dr. Edo Lukinić za predsednika skupščine. Glasovalo je skupaj 225 poslancev. Od teh je glasovalo 124 za dr. Lukinića, 88 za dr. Ribarja in 11 za Lazića. Ostale glasovnice so bile prazne.

Vlada proti samostojnemu nastopu jugoslovenskih četnikov

BELGRAD, 21. Te dni so bili pri ministru za notranje zadeve zastopniki četniških udruženj in jugoslovenskih nacionalistov. Minister je izjavil, da jim ne bo dovoljena organizacija čet in pošiljanje na Sušak, ker bo država sama rešila spor z Italijo. Zahteva nacionalistov, da se jim dovoli poslati 6000 članov na mejo, je tudi odklonjena.

Čehoslovaški kredit Jugoslaviji

LJUBLJANA, 21. Iz Prage poročajo: Po poročilih listov bančni in industrijski krogi razmatirajo vprašanje in pogoje glede posojila Jugoslaviji v svrhu nakupa industrijskih izdelkov na Čehoslovaškem. Ta kredit naj bi se v prvi vrsti porabil za nakup raznega tekstilnega blaga. Kredit naj bi znašal 500 milijonov čehoslovaških kron.

Zbor pravoslavni vladik za reformo v pravoslavni cerkvi

BELGRAD, 21. Te dni se v Karlovcih sestane zbor pravoslavni vladik, ki bo razpravljaj in sklepal o zelo važnih vprašanjih. Na dnevnem redu razprav so te-le točke: Druga ženitev duhovnikov, reforma bogoslužja, reduciranje postov, reforma kalendarja (uvredba Gregorijanskega kalendarja) in reforma svečeniške obleke.

Čehoslovaška

Čehoslovaško-madžarska trgovinska pogodba

PRAGA, 21. V Budimpešti in v Pragi se istočasno vršijo pogajanja raznih komisij in podkomisij glede trgovinske pogodbe med obema državama, glede vprašanj izvirajočih iz razdelitve bivšega ogrskega ozemlja med Čehoslovaško in današnjo Ogrsko, kakor tudi glede razdelitve državnega arhiva, državljanstva prebivalstva i. t. d.

Proračun na Čehoslovaškem

PRAGA, 21. «Narodni Listy», osrednje glasilo narodno-demokratske stranke, kateri pripada novi finančni minister Rašin, računajo, da bo znašal primanjkljaj v letu 1923. nekaj čez 500 milijonov čehoslovaških kron nasproti letošnjemu primanjkljaju 930 milijonov kron. Redni izdatki znašajo 13'6 milijard, izredni 5'75 milijard, skupaj torej 19'35 milijard, dočim znašajo dohodki 17'96 odnosno 0'85 milijard, skupaj 18'60 milijard. Vendar se lahko pričakuje ravnostže v proračunu, kajti dohodki iz davkov so se računali nižje, nego izkazujejo prejšnje bilance.

Nemški tisk proti Versaillesu

PRAGA, 21. Nemški tisk jako ostro napada Čehoslovaško radi vprašanj, tičočih se ozemlja Hlučín. Ako se upošteva, da je bilo to ozemlje razdeljeno med Čehoslovaško in Nemčijo na podlagi določb versailleskega mira, tedaj Nemčija ne napada toliko Čehoslovaške kolikor Versaillesko pogodbo samo. To se pravi, Nemčija ne priznava odločitve mirovne pogodbe ter navaja dejstvo, da je nemško prebivalstvo tega ozemlja, čigar večina je čehoslovaška, optirala za Nemčijo. Cilj teh napadov je tako razviden kakor so jasni razlogi teh opcij — optanti se hočejo odtegniti vojaški dolžnosti, ki je v Nemčiji ni. Nemški tisk ve, da morajo oni Nemci, ki so optirali, zapustiti gorioznačeno ozemlje v smislu versailleske pogodbe najkasneje do 10. januarja 1923, toda napadi niso tako utemeljeni, ker čehoslovaška vlada glede tega izseljevanja še ni ukrenila nobenih mer.

Bolgarska

Vrnitev Stambulijskega na Bolgarsko. Izjave o odnošajih s Čehoslovaško in Jugoslavijo. — Komunistični izgredi v Kustendilu.

SOFIJA, 19. Ministriški predsednik Stambulijski se je vrnil iz Prage v Sofijo. Javljeno je bilo, da se bo na poti iz Prage ustavil delj časa tudi v Belgradu, toda kakor javljajo belgrijski listi, jugoslovenska vlada mu je sporočila, da bi bilo sprito sedanjih pogajanj glede vladne krize boljše, če bi prišel pozneje. Stambulijski se je v Pragi pogovarjal z ministriškim predsednikom Svehlom o kulturnem in političnem zblizanju med Čehoslovaško in Bolgarsko. Stambulijski je izjavil, da bo Bolgarska podvela vse korake, da dobi izhod na Egejsko morje in da bo selsila na vzhodni konferenci. Bolgarski nima nikakih tajnih vezí ne z Moskvo ne s Carigradom. Vranogelovci se svobodno gibajo po Bolgarskem razen nekoliko interniranih generalov, katere je hotela opozicija izrabiti v prevratne namene.

Odnošaji z Jugoslavijo so precej slabi, toda Stambulijski upa, da se bodo čim prej izboljšali. Rad bi bil obiskal tudi predsednika Masaryka, ki je nedvomno največja avtoriteta v slovanskem svetu. Praga, Bukarešt in eventualno Belgrad bo obiskal predvsem zaradi trajijskega vprašanja, da pregovori državnike, da pomagajo Bolgarski v njenem težavnem položaju.

Glede dogodkov v Trnovem, je izjavil, da ni šlo nikakor za razbojniški napad, temveč za narodno obrambo. Nekateri zadnji umori niso političnega, temveč zasebnega značaja. Ljudje so tekot vojne podivjali in se navadili na ubijanje.

Na vprašanje, ali bo vlada odstopila, če izpade referendum med narodom glede krivde bivših ministrov, ki so vrgli Bolgarsko v vojno, ugodno, to je v korist zaprtih ministrov, je Stambulijski odgovoril, da je to razumljivo samo ob sebi, da po se bodo takoj razpisale nove volitve. Končno je izjavil Stambulijski, da se bodo čim prej uredile normalne politične razmere na Bolgarskem.

V Kustendilu se je vršilo te dni veliko komunistično zborovanje, na katerem sta med drugim govorila komunistična voditelja Sati-ro in Petrov. Oba govornika sta govorila proti konstitucionalnemu bloku. Po zborovanju, na katerem so se še hujskače množice na odpor, je prišlo do spopada z večjo skupino meščanov. Več oseb je bilo ranjenih. Dva komunisti in en zemljoradnik so bili ubiti. Posredovati je morala policija.

Rusija

Pravosodne razmere v Rusiji

PARIZ, 21. Gospod Eduard Herriot, ki se je povrnil s svojega nedavnega obiska v Moskvi, nadaljuje v «Petit Parisien» z objavljanjem svojih vtisov. Organizacija pravosodja — piše med drugim — je popolnoma prvotna in ima popolnoma svojevrsten značaj. Sovjetska vlada priznava, da je bil njen namen ustanoviti čisto proletarski pravosodni režim. Sodnihaj manjka predvsem tehnična predpriprava. Sodišče je sestavljeno iz enega ljudskega sodnika in iz dveh pristavov, ki morata biti delavca in ki se izbereta iz seznamov, katere predlagajo posamezni sindikati. Naložilo diktature proletariata se uveljavlja na tem polju ravno tako dosledno kakor v vsem političnem redu. Ljudsko sodišče sodi v civilnih in kazenskih zadevah in brez priziva. Ni dovoljen noben drugi priziv razen na kasacijsko sodišče, in po kasacijskem sodišču revizija s strani ljudskega komisariata za pravosodje. Komisarjat ima pravico kazni ublažiti ali pa tudi pomestriti. Vsled tega je pravosodna oblast podrejena politični. Pravni red, ki je drugače dober, je brez veljave, kajti vsebuje določbo, po kateri ima pravosodni komisarjat pravico razveljaviti vsako razsodbo, ki bi bila po njegovem mnenju v nasprotju z interesi delavstva.

Vidi se — nadaljuje Herriot — da je to postopanje v popolnem nasprotju z naziranjem, kakršno je v navadi po zapadni Evropi o demokraciji, socializmu in svobodi. Nikjer nisem našel — pravi Herriot dalje — kipa francoskega socialiste Jaurès-a, medtem ko se nahaja Marx povsod. Ravno tako ni svobode tiska. V veljavni je tudi izgon, in sicer na podlagi odloka od 10. avgusta 1922, ki je podpisan od Kalinina. Ta odlok se tudi izvaja. Dne 29. avgusta je petrogradski svet dal aretirati in izgnati na Nemsko 34 razumnikov, profesorjev, časnikarjev in zdravnikov, ki so bili obtoženi, da skušajo jemati sovjetski vladi ugled. V decembru l. 1921. je odkrila Čeka (policija) v Elizabetgradu zaroto. Takoj je bila aretirani 75 oseb, od katerih jih je bilo 55 ustrelenih. Rusija napreduje, toda napredovanje ni zadostno. Nobena dežela ni velika, nobena vladavina ni močna brez svobode.

Poljska

Poljska in vzhodno vprašanje

VARSAVA, 21. Poljski minister za zunanje zadeve G. Narutowič je imel z zastopniki poljskih listov pogovor o vzhodnem vprašanju. G. Narutowič je izjavil, da zahteva Poljska svobodo dardaneljskih ozin ter da je vsled tega vedno podpirala zmerno politiko Francije. «Poljska» — je povdarjal G. Narutowič — je pri vprašanju morskih ozin neposredno prizadeta, ker ima na podlagi sporazumov z Rumunsko prost pristop v pristanišča v Galacu in Brajli. Nadalje je govoril G. Narutowič o konferenci v Revelju. Rekel je, da bi znala vsaka pobuda dovesti do boljših odnošajev v vzhodni Evropi. Poljska se bo udeležila konference za razorožitev, ki jo predlaga sovjetska vlada.

Odnošaji med Poljsko in Jugoslavijo

VARSAVA, 21. Semkaj je prispela jugoslovenska delegacija, ki se bo pogajala s poljsko vlado za sklenitev trgovskega dogovora. V pozdravnem govoru na banketu je minister vnanjih stvari Narutowič izrazil občutke Poljske ob priliki obiska predstavnik junaškega jugoslovenskega naroda, ki je vezan na poljski narod s krvnimi vezmi, skupnimi dogovori in podobno zgodovino. Na poti skozi Poljsko so jugoslovenski zastopniki lahko videli napore Poljske za gospodarsko in kulturno povzdigo zemlje. Minister upa, da se bosta vsled prisotnosti Jugoslovenov na Poljskem oba naroda še bolj zblizala in da jima bo to zblizanje omogočilo pospešitev vrnitve reda, kateri je izginil po svetovni vojni.

Anglija

Program nove vlade — Razpust parlamenta odgođen

LONDON, 21. Dobro poučeni in pooblašeni politiki pravijo, da bo novi kabinet pod predstvom Bonarja Lawa nadaljeval v bistveni smeri delo prejšnjega kabineta. Podlaga njegovega programa bi bila sledeča: skrajna varčnost v notranji upravi in boljši sporazum z zavezniki v mednarodnih vprašanjih. Ne da bi se hotela izključiti za bodočnost kakš izprememba, se smatra danes razpust parlamenta za manj potreben ter se pričakuje, da se bo Bonarja Lawu, ako bo imel zaupanje

stranke unionistov, posrečilo sestaviti vladu, ki se bo lahko držala toliko časa, dokler ne bodo okoliščine bolj ugodne za razpis novih volitev. Včeraj je se Bonar Law razgovarjal z raznimi svojimi političnimi prijatelji, tako z Lordom Delbyjem, Lordom Curzonem in g. Jonom Jourgenem. Smatra se, da bo imel sestanek unionistov, ki se bo vršil v ponedeljek bržkone ob 2 in pol popoldne, priven značaj. Na tem sestanku si bo stranka izbrala svoje načelnike. Rezultat se bo službeno razglasil. Asquith je izjavil, da se bo posvetoval prej s svojimi kolegi, preden pove svoje stališče.

PARIZ, 21. Londonski dopisnik «Matina» poroča: Naloga novega ministrstva — je včeraj izjavil Bonar Law — obstaja v tem, da zopet ozdravi upravo ter da upelje čim večjo varčnost. To je bolje, nego da se izda kopica novih zakonov. Vnanjo politiko pa hočemo usmeriti tako, da bomo v popolnem skladu z zavetnicami.

LONDON, 21. Konservativci smatrajo nove volitve za potrebne. Kakor se zatrjuje, si bo na sestanku v ponedeljek stranka unionistov izbrala za svojega voditelja Bonarja Lawa.

PARIZ, 21. «Tempsu» poročajo iz Londona: Potrjuje se, da se volitve odložijo na začetek prihodnjega leta.

Izpremenba ameriškega stališča nasproti orientskem vprašanju

LONDON, 21. Dobro informirani washingtonski dopisnik lista «Times» poroča, da se pričakuje v kratkem temeljita izpremenba v stališču Združenih držav na pram orientskem vprašanju. V washingtonskih političnih krogih se govori o ofi- cialni udeležitvi Amerike na mirovni konferenci. Ni izključeno, da bo prezident Harding pripravil poslani na konferenco zastopnika Združenih držav s posebnim naročilom, da se udeležijo edino le diskusije o svobodi morskih očin. njegova navzočnost pa nikakor ne bo imela za Združene države obveznih posledic v administrativnih odredbah mirovne konference.

Nemčija

Državna zbornica — Vprašanje podaljšanja Ebertovega predsedstva — Novi politični zločini?

BERLIN, 21. Državni zbor je v prvem in drugem čitanju odobril resolucijo skupin centuma, s katero se predlaga, naj se funkcija predsednika države podaljša do 30. junija 1923. Tretje čitanje se bo vršilo prihodnji tork. Kancelar Wirth je izjavil, da je treba najti izhod iz sedanjega provizornega položaja, da se naredi konec so- vrazni agitaciji skupin desnice. Nato je zbornici naznanil, da se morajo pričakovati novi politični zločini: kajti neka oseba, ki je zapletena v zaroto, je obirno izpovedala.

BERLIN, 21. Policija je slučajno odkrila indicije raznih atentatov, organiziranih proti kancelarju. Neki mladenič, ki je prevzel nalogo, da umori kancelarja proti plačilu večje svote, se je skesal ter je izpovedal ves načrt policiji, katere je pri tej priliki prišla še na druge sledove. «Berliner Tageblatt» piše, da se bodo odlej vse osebe, ki gredo v državno zbornico, preiskavo po agentih.

BERLIN, 21. Predsednik države je objavil, da so se ukrenile posebne mere za zaščito osebe in življenja državnega kancelarja. Agencija «Wolff» pravi, da je prejela vlada v preteklih dneh konkretna poročila o atentatih, ki so se nameravali izvršiti nad osebo kancelarja. Vlada je uvedla preiskavo.

Avstrija

Manifestacija čehoslovanskih in jugoslovanskih narodnih socialistov na Dunaju za pravice slovanskih narodnih manjšin v Avstriji — En milijon Slovanov v Avstriji

DUNAJ, 20. Te dni so se vršila zborovanja čehoslovanskih narodnih socialistov na Dunaju, katerih se udeležili tudi zastopniki jugoslovanskih narodnih socialistov. Prvi javni shod, na katerem se je manifestiralo za pravice slovanskih manjšin v Avstriji, se je imel vršiti v poslopju mestnega magistrata na Dunaju, toda to je bilo iz varnostnih razlogov prepovedano. Shod se je zato vršil v Narodnem domu. Shod je otvoril in vodil deželni poslanec in občinski svetovalec mesta Dunaja Klimeš, ki je predvsem pozdravil čehoslovanske in jugoslovanske zastopnike. Dal je nato besedo poslancu Ivanu Deržicu, kateri je sporočil pozdrave jugoslovanskih narodnih socialistov in govoril nato o razvoju jugoslovanskega in slovanskega socializma sploh. Narodni poslanec Hrišovskij iz Bratislave je poudarjal, da bo čehoslovanska republika skrbela za pravice slovanskih manjšin v Avstriji.

Jugoslovanski poslanec Brantner je poudarjal, da presoja tuji svet razmere v Jugoslaviji povsem krivično. Na znotraj so sicer spori, toda na zunaj je fronta enotna, ker jugoslovansko ljudstvo zna ceniti svojo svobodo, katere je tudi za socialistično gibanje neprecenljive vrednosti. Govornik je omenjal tudi razmere na Primorskem, posebno pa o razmerah koroskih Slovencev. Na Koroskem mora slovanska deca še vedno zahajati v nemške šole, kjer se germanizira. Avstrijska republika koraka pota stare Avstrije kljub mirovnim pogodbam in kljub temu, da imajo nemške narodne manjšine v Jugoslaviji vsa prava. Zato se ne sme čuditi, ako bo postopanje na pram nemškim narodnim manjšinam v Jugoslaviji zavilelo od postopanja avstrijske republike na pram koroskim Slovence. Kakor čehoslovanska narodno-socialistična stranka, tako se bo tudi jugoslovanska narodno-socialistična stranka vedno prizadevala zainteresirati javnost, parlament in vlado za usodo slovanskih na-

rodnih manjšin v Avstriji. Ne more se več dopustiti, da bi se slovanski živel izgubljali v tujih šolah in v alkoholizmu, s katerim ga hočejo Nemci ubiti. Dovolj je bilo izgub v preteklosti, sedaj se mora stoletna krivica popraviti.

Narodni poslanec Špatny iz Prage je na to razpravljal o položaju na Češkem. Najprej je govoril o mezdni razmerah, nato pa je pojasnil razloge, radi katerih so čehoslovanski narodni socialisti zopet stopili v vlado in sicer predvsem zato, da branijo interese delavnega ljudstva. Čehoslovanska bo zastopana tudi v kontrolni komisiji nad avstrijsko republiko, kjer bo dala Avstriji vedeti, da je treba z avstrijskimi Slovani pravično postopati. O prepovedanem shodu na mestnem magistratu je rekel, da je bil shod zato prepovedan, da bi svet ne vedel, da živi v Avstriji en milijon Slovanov, s katerimi se nadevse krivično postopa. Poleg čehoslovakov na Dunaju in okolici, trpe zlasti Slovenci na Koroskem in Hrvati v Burgenlandu. Kako vse drugače se postopa napram Nemcem v čehoslovanski. dokazuje najbolj govor nemškega poslancu dr. Čeha iz Č. S. R., ki je te dni na Dunaju najnesramnejše udrihal po svoji lastni državi, pa se mu kljub temu ni ničesar zgodilo. Na Češkem so pravice Nemcev docela zagarantirane. Avstrijski Slovani naj vedo, da se bosta v bodoče najodločnejše zavzemali za nje čehoslovanska in jugoslovanska narodno-socialistična stranka.

Poslanec Klimeš se je toplo zahvalil vsem štirim govornikom, katerih izvajanja so zborovalci sprejeli z velikim navdušenjem. Pozivljal je na sistematično delo za narodne manjšine in se je zlasti spominjal bednega življenja koroskih Slovencev, naglašujoč, da je naloga čehoslovakov na Dunaju, da prevzamejo vodilno vlogo v manjšinskem vprašanju in da gredo na roko posebno onim, katerim je delo bolj oteženo in sicer Slovencev na Koroskem in Hrvatom v Burgenlandu. Hočemo, da bodi Avstrija pravična, ne pa sovražna mačeha; zahtevamo, da se nam dajo vse pravice, ki nam gredo.

Po zaključku shoda so vsi zborovalci stojali zapeli «Kje dom je moj», nato slovansko himno in naposled delavsko himno, nakar so se mirno in v redu razšli.

Bivši avstrijski minister baron Burian umrl

DUNAJ, 21. Včeraj je tukaj umrl bivši minister vnanjih poslov baron Burian.

Ogrska

Ogrski fašizem — Vlada odločno proti vsaki organizaciji s tajnimi cilji

BUDIMPEŠTA, 21. Poslanec Friedrich je izjavil, da ogrski fašizem ni naperjen niti proti Židom niti proti socialistom. Ogrski fašizem je edino «udruženje duhov za obrambo ogrske krščanske narodne družbe». Ministrski predsednik Bethlen je odgovoril, da bo vlada nastopala tudi proti taki organizaciji z vso strogostjo, ako bo imela tajne politične cilje.

Čičerinaova nota Italiji in Angliji — Rusija zahteva, da se udeležijo vzhodne konference

PARIZ, 21. Kontinentalni izdaji «Chicago Tribune» poročajo iz Moskve: Komisar vnanjih stvari Čičerin je poslal Angliji in Italiji noto, katera zahteva v svrhu definitivne in mirne rešitve vzhodnega spora, da se Rusija udeležijo konference, in sicer kot drugim državam enakopravna vlast. Rusija nikakor ne bi mogla sprejeti povabila na dopolnilno konferenco, ki bi ne imela drugega namena, nego da se sistemizirajo vprašanja očin.

Vzhodno vprašanje

Rešet paša navdušeno sprejet v Carigradu

CARIGRAD, 21. Izredni komisar angorske vlade, ki ima nalog iti kot zastopnik turške vlade v Tracijo, je prvi visoki uradni angorske vlade, ki je stopil na carigradska tla. Muslimansko prebivalstvo mu je priredilo navdušen sprejem z mnogoštevilnimi slavoloki.

Kemal paša je prenesel svoj glavni stan v Brusso. Te dni je prišel k njemu boljševiški komisar, predsednik kavkaške sovjetske zveze, ter mu čestil k zmagi. Razen tega je prišla v Angoro deputacija indijskih muslimanov, ki je izročila Kemalu častno sabljo ter podarila vojski dve letali.

Težka železniška nesreča

MULHOUSE, 20. Ekspresni vlak Strassbourg-Bordeaux bi moral prispeti v Mulhouse 20 minut po polnoči. Ni ga pa bilo. Na kolodvoru v Rouffachu je namreč trčil v tovorni vlak. 7 oseb je mrtvih, kakih 10 pa ranjenih.

Kako je Horthy predal

bivšo avstro-ogrsko vojno mornarico jugoslovanskemu Narodnemu svetu.

Jugoslovanski minister na razpoloženju g. Bukšeg, ki se sedaj nahaja na Romunskem po nalogu zveze strokovnih organizacij v Amsterdamu, je imel te dni pogovor s poročevalcem kolosvarske lista «Keleti Ujsag». Razgovorjalja sta se o ulogi sedanjega madžarskega državnega upravitelja Horthyja ob priliki predaje bivše avstro-ogrške mornarice jugoslovanskemu narodnemu svetu. G. Bukšeg je bil prisoten pri tem zgodovinskem činu in njegov podpis stoji na dokumentu o predaji, s katerim je admiral Horthy v dneh revolucije predal mornarico jugoslovanskemu narodnemu svetu.

G. Bukšeg je izjavil: «Imam vtisek, da je Horthy delal po navodilih z Dunaja. Vemo natančno, da je poslal pred predajo več brzojavnih poročil na Dunaj in da je zahteval od vrhovnega poveljstva navodil za predajo. Na vprašanje, kako se je Horthy vedel

pri predaji, je g. Bukšeg odgovoril: Horthy se ni vedel kot junak in se tudi ni mogel tako vedeti. Šopirjenje ni bilo več na mestu. Še dan pred predajo je imel priliko, da bi pokazal po svoji navadi svoje junaštvo. Dan pred predajo se je namreč izvršila degradacija častnikov po mornarjih. Častniki so bili internirani v kajutah, mornarji so jih pa stražili. Tedaj ni bilo še nikakega poročila o revoluciji, do katere je bilo prišlo v državi in v vojski, in Horthy, ki je že enkrat v Kotoru krvavo udušil vstajo mornarjev, je imel priložnost ponovno pokazati svoje junaštvo. Toda to mu ni prišlo v glavo in ni poizkušal nikakega odpora. Mi smo radiotelegrafski poklicali Horthyjevo ladjo «Viribus Unitis» ki je bila usidrana pred Polu. Javil se je mornarski častnik Dobrovolski. Zahtevali smo od njega, naj nam pošlje torpedni čoln, da se pripeljemo do ladje «Viribus Unitis». Častnik je vprašal, kdo smo. — Člani jugoslovanskega narodnega sveta — je bil odgovor. Ste li pripravljeni pokoriti se našim ukazom?

— Vezan sem s svojo prisego!

— Vi ste rešeni prispege.

Ko je videl, kak je položaj, nam je poslal torpedni čoln. Mi, trije meščani in 11 mornarjev smo prišli na Horthyjevo ladjo. V dvorano komandanta smo sklicali vse častnike, in jaz sem jim obrazložil položaj in cilj našega prihoda. Horthy je brez besede gledal pred se, a en naš tovariš, odvetnik, je dejal: Prišel je čas maščevanja! Sedaj se je pripetilo nekaj nepričakovane: korvetni kapitan, najstarejši Horthyjev častnik, je skočil ter izgovoril na Horthyja daljši obtožni govor, katerega je zaključil z besedami: Doslej si bil naš tiran, stisnil si našo vojsko s suženjskimi verigami, toda sedaj je prišel čas obračuna! Bliza se tvoj konec!

Ta prizor je bil tudi za nas presenetljiv. Prevzelo nas je razburjenje in začudenost. Horthy se je tresel po vsem telesu in je le s težavo govoril. Jaz sem mu izjavil, da se nahajajo vsa italijanska mornarica pred vzhodom v pristanišču. Horthy je drhte odgovoril: Mi se bomo borili. — S kom se boste borili? sem ga vprašal. — Z mojimi madžarskimi in nemškimi mornarji. — Za to je že prepozno. Ni več časa za to — sem mu odgovoril. Horthy je prebledel, a roki in nogi so se mu tresli. Zakaj? je vprašal, zakaj? Kaj se bo zgodilo z mano? — Vi boste popoldne ob 4 odpotovali. Do takrat pripravite vse svoje stvari. Točno ob 4 bo spuščena admiralska zastava. — To so bile moje zadnje besede. Horthy je globoko zavdihnil, se poklonil in nato podpisal, 31. oktobra 1918. ob 8 zjutraj, dokument o predaji. Ob 4 popoldne je odpotoval.

Dnevne vesti

Novi čehoslovanski generalni konzul v Trstu. V Trst je prispel novi čehoslovanski generalni konzul Edvard Machatý. Doslej je bil legacijski svetnik pri čehoslovanski legaciji v Berlinu.

Stanovanjsko vprašanje. To vprašanje je, kakor znano, urejeno sedaj potom odlokov. Ministrski svet se pridno bavi z vprašanjem, da ga reši za bodočnost. Pravosodni minister je izdelal odlok, ki odpravlja ureditve najemniških vprašanj potom zakona s 1. julija 1923. Toda ministrski svet je v ponovnem posvetovanju podaljšal ta rok za eno leto ter določil le primerne poviske najemnine. Pridrujemo si natančnejše poročilo za čas, ko bo tozadevni odlok objavljen.

Toponastavka novih pokrajin. Kakor poročajo, prinese «Uradni list» v eni prihodnjih števil seznam končnovoljnih novih imen vseh krajev v novih pokrajinah. Po teh se bodo morali potem vsi ravnati in dati delati tudi nove pečati itd. Smo res radovedni na to objavo imen. Če so jih skovali po tistih pravilih, ki so bile v navadi do sedaj pri Nemcih in pri Italijanih, ki jim pa po svoji neresnosti in komičnosti niso delale ravno čast. Poleg vsega bomo vendarle veselili, kajak danes za nekatere kraje res že ne vemo, katero uradno ime je pravo, kjer je imel pravico italijanski imena vsakdo, če je bil ravno pri volji, seveda vsakdo drugače.

Oddelek za strojnike na tržaški navtični šoli. Generalni civilni komisariat javlja, da je ministrstvo za mornarico odobrilo otvoritev oddelka za strojnike na kr. navtični akademiji v Trstu.

Slovanski biografski leksikon. Naša malostilnost nam ne dovoljuje, da bi izdajali drage izdaje slovanskih leksikonov, ker bi se ne izplačali nikoli, kajak nobena knjiga se ne postara tako naglo in ne nudi toliko nepopolnosti, ki jih je treba od časa do časa popravljati in popravljati. V splošnem se lahko poslužujemo podobnih dobrih knjig, ki so pisane v tujem jeziku, potrebovali pa smo slovanski biografski leksikon, ki bi vseboval vse važne osebe, ki so nastopale v slovanski javnosti, znanstvenike, umetnike in politike, njih življenjepisi, njih dela, njih smeri in podatke, kje in kdaj se je o katerem pisalo in druge podrobnosti, ki so za javnost dragocene. Tak leksikon je danes zagotovljen, glavni njegov urednik je dr. Izidor Cankar, ki zbira vse gradivo, katerega bodo potem uredili posamezni uredniki, za vsako stroko posebej.

Uredništvo «Sl b. leksikona» je izdalo poseben seznam imen oči osebnosti, ki so za razvoj kulture v Sloveniji kakorkoli pomembne in ki so: a) slovanske rodu ali na Slovenskem rojene in so delovale doma ali v tujini; b) ki so tuje rodu, a so s svojim delom med Slovenci trajno uplivate na slovensko kulturno življenje. Seznam je smatrali za rokopis in ni popoben, zato se je razdelil med posameznike, da vpišejo še one, ki jih je prvo okoli prešlo. Tudi mi Primorci nismo pozabljeni. Vendar je morda ta seznam, kar se tiče nas, še najmanj popoln, ali to nima nič pri stvari, kajak izpopolnil se bo. To pot opozarjamo, da bodo tiste naše osebnosti, ki pridejo v poštev za biografski leksikon, sprejele v prihodnjem tednu vprašalne pole, katere naj blagovojno izpolnijo in vrtni na naslov, ki je naznačen na vprašalni poli. Važno je, da se vsi naglo in vestno odzovejo ter na ta način

pripomorejo do izvršitve tega res potrebnega in važnega dela.

Dvanajst slučajev osepnice. Z ozirom na to, da se je ugotovilo v Trstu v dobi od 12. septembra t. l. do danes dvanajst primerov osepnice (koz), se občinstvo toplo priporoča, da vsak primer te bolezni takoj prijavi zdravniku, da se s tem nekoliko omeji razširjevanje bolezni. Tudi onim, ki samo slutijo, da imajo to bolezen (če jih n. pr. boli glava, če občutijo bolečine v hrbtu, če imajo hudo mrzlico, če imajo rdeče pege na koži), se svetuje, da iščejo zdravniške pomoči. Proti osepnicam je najboljši pripomoček, da se dá človek cepiti. Zato so tudi oblasti ukrenile, da se vrši cepljenje brezplačno v naslednjih krajih: v mestni bolnišnici; v ul. dell'Istria (Istituto Andreado) od 7. do 9. ure; v bolniški blagajni; v ul. Pitteri (Ufficio municipale d'igiene) od 11. do 12. ure; šolski otroci se cepijo v šoli; v ambulancah okrajnih občinskih zdravnikov, in sicer za starostni okraj pri drju. Poltaku od 9.30 do 10.30 (Riborgo 17); za okraj Barriera Nuova pri drju. Usiglio od 10. do 11. ure in od 12. do 13. ure (S. Francesco 12); za okraj Barriera Vecchia pri drju. Macovicu od 9. do 10. ure in od 14.30 do 15.30 (Settefontane 14); za Sv. Jakob pri drju. Montiju od 8.30 do 9.30 in od 16.30 do 17.30 (Rivo 46); za Skedenj pri drju. Freiburgerju od 8.30 do 10.30 in od 15. do 16. (Skedenj 41); za Sv. Ano pri drju. Avieni od 8. do 9. in od 15. do 16. (via dell'Istria 8); za okraj Farneto pri drju. Stupartehu od 9. do 10. in od 14. do 15. (Settefontane 14); za okraj Vrdela pri drju. Haunapelu od 9. do 10. in od 15. do 16. (Giulia 14); za okraj Rojan pri drju. Bellen od 9. do 10. in od 15. do 16. (S. Ermorora 1); za okraj Barcolje pri drju. Guastella od 9. do 10. (Barcolje 66); za okraj novo mesto od 14. do 15. (Aristo 2).

Poziv vsem rodoljubnim srcem! Kdor ljubi narod svoj, mora posvetiti vso pažnjo naraščanju. «Šolsko društvo» si je nadelo to nalogo, da skrbi ne samo za pouk šolobveznih otrok, ampak tudi za malčke naših najrevnejših slojev s tem, da jim vzgaja v strogo moralnem duhu, ter jim tudi podaja zdravo hrano. Delo je ogromno, stroški velikanski, zato mora prispevati ves naš narod. Odzovite se vsil! Kdor še ni član, naj se vpiše! Trgovci, prispevajte tudi z blagom, živcem, vse se hvaležno sprejema. Uradniki posnemajte kolege tržaškega zavoda, ki odstopajo 1% svoje plače z veselo zavestjo, da se smejo s ponosom imenovati poštvalne člane našega prečiščenega naroda.

Komisije za splošni obrtni davek ter cenilne komisije za dohodninski davek, ki poslujejo sedaj, ostanejo v svoji funkciji do konca tega leta. Za leto 1934. bodo imenovane nove komisije. Število ostane isto. Polovico imenuje deželni odbor, polovico pa generalni civilni komisar, oziroma, kjer je imenovan, podkomisar.

Pozdravi vojakov. Najprišrčnejše pozdrave pošiljajo iz Rima priklapljeni k 3. Regg. Art. pesante, sledeči rekrutje: Baharija Fran (II. Batt.), Krizman Marij (IV. Batt.) in Furlan Jož (V. Batt.) vsem znancem, posebno svetojacobskim društvom.

Iz Specije pa nam piše vojak 1. baterije 2. obreznega topniškega polka bolj melanholično pismo, iz katerega se razvidi, da se naših fantov po prvih dneh radovednosti, zanimanja za novo življenje in korajže, četudi včasih prisiljene, polasča počasi čut osamelosti in domotožja. Vojak piše, da je njemu in tovarišem v veliko uteho naš list, ki jim prinaša vsak dan glas in vesti iz domacije. S ponosom pripoveduje tudi o boravku slovenskih fantov v Parmi, kjer so dali Italijanom priliko, da so občudovali slovensko pesem. Vojak nam pošilja pozdrave Goricanov, Istranov, Notranjcev in Tržačanov. Mi mu jih z zahvalo vračamo ter kličemo njemu in tovarišem: Le korajžno, kmalu mine domotožje in v tudi 14 mesecev ni večnost. Kaj pa naj mi, starejši rečem, ki smo služili po 5, 6 do 8 let in leta in leta sploh nismo vedeli, kedaj bo konec Malo je prav, da se «pocartljate», toda glavno geslo pa mora vendar biti: Korajža velja!

Pozor, delodajalci! Kakor je znano, je bil s posebnim vladnim odlokom raztegnjen na nove pokrajine zakon o zavarovanju proti brezposelnosti in sicer z veljavnostjo od 1. aprila t. l. dalje. Pokrajinski odbor državne zavarovalnice za brezposelnost je poveril vse tozadevno poslovanje, kolikor se tiče našega, temu zavarovanju podvrženega članstva našemu društvu, ki pa je začelo posloovati kot poslovalnica te državne zavarovalnice šele z začetkom meseca septembra. Od tega časa dalje je naše društvo opravljalo vse v ta preneseni delokrog spadajoče posle, kakor pobiranje zavarovanjskih prispevkov, nadziranje brezposelnih, izplačevanje podpor itd., kar da je društvu mnogo dela, a prav nikakršnih koristi in še tem manj, ker se nekateri delodajalci vključ vsem tozadevnim zelo stroгим zakonitim določbam upirajo plačevanju prispevkov in se celo hudujejo nad društvom, češ, da jim po nepotrebnem dela stisniti. Taka očitanja niso samo neupravičena, temveč so naravnost krivična. Društvo je le poslovalnica državne zavarovalnice in mora storiti, kar mu naloži pokrajinski odbor zavarovalnice. Iste «neveličnosti» bi imel delodajalec, če bi bili njegovi nameščenci zavarovani pri kakem drugem društvu ali pa pri okrajni bolniški blagajni, edino še z razliko, da je zlasti ta poslednja veliko brezobzirnejša. Zakon je pač zakon, in kdor se mu ne pokori, si je sam kriv posledic. Zato tudi že danes vnaprej opozarjamo delodajalce, da smo prejeli od pokrajinskega odbora državne zavarovalnice nalog, da moramo izterjati zaostanke zavarovanjskih prispevkov vse nazaj do 1. aprila t. l. Ob koncu meseca bomo torej predložili vsem prizadetim delodajalcem račune za te zaostanke in prosimo že sedaj, da naj se ta nova neveličnost ne pripisuje nam, temveč da si jo pripisujejo delodajalci sebi samim, ker se niso ravnali po svoječasnoproglasi odredbi. Da morajo s 1. aprila t. l. priglasiti svoje zavarovanje za brezposelnost podvržene nameščence in že odtelej plačevati prispevke. Pripominjamo še, da ima naše društvo nalogo, da inkasira te zaostanke, če bi se pa kdo upiral plačilu, ga mora društvo naznaničiti pokrajinskemu odboru, ki mu naloži za upor obično globo, do L 1000, ki jo v slučaju nadaljnjega odnekanja plačila izterja za zaostanki in zamudnim obrestmi

vred potom izvršbe (eksekucije). Umiljivo je samo po sebi, da mora potem zamudnik plačati poleg vsega drugega tudi še stroške izvršbe. Zato opozarjamo delodajalce, naj se v svojo lastno korist ne upirajo plačilu omenjenih zaostankov, nam pa vpišejo v dobro, da smo jih opozorili na vse to. Pripominjamo končno, da moramo vse naše člane, podvržene zavarovanju za brezposelnost, če se izbrišejo iz našega društva, takoj naznaniti okrajni bolniški blagajni, da prevzame potem ona kontrolo nad plačevanjem zavarovanjskih prispevkov. — «Delavsko podporno društvo», bolniška blagajna, enakopravna okrajni bolniški blagajni, ul. Romagna št. 26. II. nadst. — «V Kraljestvu Palčkov». Bodočo nedeljo ob 5.ih popoldne priredi Sentjakobska Citalnica v dvorani DKD pri Sv. Jakobu to divno pravljeno opereto. Fantje, može, dekleta in malčki; pozor in nasvidenje!

«Razvaline življenja» uprizori danes ob 5.ih popoldne v dvorani DKD pri Sv. Jakobu St. Jakobskaja Citalnica. — Ta drama je največje delo našega pisatelja Finžgarja in tudi najbolj izmed vseh dosedanjih njegovih del.

Igro režisira gosp. Marij Gorjup, naš dobroznani bivši član tržaškega gledališča.

Zatorej danes k Finžgarju pri Sv. Jakobu. Po predstavi se vrši plesna zabava.

Kritika o predstavi «Lepe Vide» v Skednju. O tej predstavi nam poslal G. D. kritiko, ki smo jo pred kratkim objavili. Nekaterim iz občinstva se je zdelo ta kritika prestražena ter so nam radi tega poslali ostro protikritiko. Preden smo jo objavili, smo črtali iz nje vse, kar je spominjalo na osebnosti. Kljub našim previdnostim, vsebuje po mnenju G. D. ta kritika tudi v tako ublaženi obliki nekatere osebnosti, proti katerim protestira v prvem dopisu, ki nam ga je poslal. V tem dopisu vrača napade na njegovo osebo in vzdržuje svojo kritiko o prireditvi. Mislimo, da bi bilo nadaljnje razpravljanje o osebnostih za našo javnost brezpomembno in nezanimivo, vsled česar upamo, da bosta obe strani smatrali to stvar na ta način za poravnano.

Skedenj — Vsem, ki so dobre volje! Dramatični krožek ima pred seboj še dolgo in težko pot. Veliko je dela in delo je ogromno, ki čaka le na čas, vztrajnost in poštvalnost. Delo je začeto, vrata so odprta, ki nam jih je odprla «Lepe Vida», in skozi ta vrata mora preiti sad vsega ogromnega dela. Zatorej vsi, ki so dobre volje, naj pristopijo v vrste izvršujočih članov D. K. in poštvalnost bo poplačana s hvaležnostjo vsega našega ljudstva. Prijava sprejema odbor vsak dan ob 8. zvečer v dvorani. Torej na delo!

Društvena vesti

* St. Jakobskaja Citalnica v Trstu pozivlja vse one osebe, ki imajo veselje do dramatike, da se vpišejo v njen dramatični odsek. Vpisovanje se vrši v ponedeljek ob 8. uri zvečer v dvorani D. K. D. pri Sv. Jakobu, Campo S. Giacomo 5. Prihodnja drama bo Finžgarjeva «Naša kri» in že v ponedeljek se pričnejo bralne vaje in se bodo razdelile vloge. Zatorej je treba, da vsi, ki bi se želeli vpisati, pridejo v ponedeljek. — Odbor.

«Glasbena Matica». Vpisovanje v orglarsko šolo se vrši danes in prihodnji nedeljo od 9—12 ure v prostorih «Trž. podp. in bralnega društva» v ul. Torre bianca št. 39. I. (levo). Vpisnina je 5 L, učnina za prvi letnik 25 L, za drugi letnik 30 L, za tretji letnik 15 L mesečno; članarina 2 L mesečno.

Prosveta — predavanje v Lonjerju. V torku dne 24. t. m. zvečer bo predaval v Lonjerju g. dr. I. M. Cok.

Selekcijski «Dram. krožek». Dances, ob 11. zjutraj odbovoja seja v navadnih prostorih. Predsednik.

Odbor Sentjakobske Citalnice se tem potom najskrajneje zahvaljuje gospodinu Zakotniku za podarjenih 47 knjig, ter gđc. Slama Mariji za podarjeni 2 knjigi. Sentjakobčani, posnemajte!

«Fevsko-dramatični večer», ki ga priredi v kratkem pevsko društvo «Ilirija» s sodelovanjem M. P. D., obeta biti nekaj lepega, in to tem bolj, ker se enake prireditve ne vrste tako pogosto. Slavno občinstvo se opozarja že vnaprej, naj prihiti na to prireditev v čim večjem številu, kjer bo ob zvoku naše mile pesmi uživalo par lepih uric.

Odbor.

Mlad. o. Lonjer. Jutri, v ponedeljek, ob navadni uri odbovoja seja.

Zveza mlad. društev. Danes, ob 4. uri redna odbovoja seja.

Predsednik.

Mladina. Jutri ob 20. in pol sestane.

Predsednik.

Iz tržaškega življenja

Tatinska služkinja. Tatvina draguljev vrednih 60.000 lir. V prvem nadstropju hiše št. 1 na trgu Leonardo de Vinci stanuje vitez Marijan Cosolo in njegova žena. Pred nedolгим časom je sprejela gospa v službo kot služkinjo neko sedemnajstletno Karmelo Cenik (?) iz Tomaja na Krasu. Pred par dnevi sta odpotovala zakonca v Pazin. Pred odhodom sta zaklenila vse sobe in omare ter sta položila vse te ključke v neki predal v kuhinji. Stanovanje sta izročila služkinji v varstvo. Ko sta se pa čez dva dni povrnila, nista našla več v stanovanju ne služkinje in ne draguljev vrednih okoli 60.000 lir. Služkinja je namreč med njuno odsotnostjo zavohala ključke ter z njimi odprla vse sobe in omare ter se polastila draguljev. Vse skupaj je spravila v kovček ter šla stanovat k neki družini v ul. Giulia št. 14. Tam je stanovala en dan; potem pa je zbežala, pustivši v stanovanju vse ukradene dragulje. Pozneje se je mladenka skesala nad činom. To je razvidno iz pisma, ki ga je naslovila na svojega strica, ki stanuje v Trstu. V pismu je bilo namreč rečeno, da se je skesala nad tem, kar je storila; vzela si bo tudi življenje. Prosi strica, naj gre k dotični družini v ul. Giulia, naj vzame dragulje ter naj jih nese nazaj k vitezju. In res, vitez je dobil na ta način svoje dragulje nazaj. Zadeva je bila seveda naznanjena policiji, in včeraj so polic

K. 45, se je namreč sprla v gostilni s svojo ljubavico Marijo Mamilovičevico, staro 22 let, in sicer radi nekega fanta. Šlo je namreč za to, katera bo imela fanta, ali Calligarisova ali pa Mamilovičeva. Ker pa je Mamilovičeva zahtevala fanta odločno zase, je to Calligarisovo tako razkazilo, da je s svoje strani prisilila nasprotnici gorkega zastonja. In tedaj je prišlo ločilo, da sta si ženski skočili v lase... Položaj je bil res kritičen. Ko pa je imelo lasanje skoraj doseči svoj vrh, so posegli vmes vsi gostje; bile so to po večini ženske. Krčmar je imel že slutnje, da bo imela zadeva svoje težke posledice; zato je kar na lepem, z vso energijo spodbil goste na ulico.

Gostje so bili torej sedaj na ulici. Razjarjeni ženski sta se pa še vedno lasali. Gostje so ju sicer mirili, toda brez uspeha. Na pozorišču je bilo že mnogo ljudi. Nenadoma pa je Calligarisova povlekla iz žepa dolga, nabrušen kuhinjski nož ter z njim mahal okoli sebe, da je tri osebe ranila, vsled česar se je gruča hrupoma razkropila. Par trenutkov pozneje so prišli nekateri kraljevi stražniki ter so komaj ukrotili divjo žensko.

Nastalo se je troje ranjencev. Imenujejo se: omenjena Mamilovičeva, Henrik Škerl, star 23 let, brezposelni delavec, stanujoč v ulici Pondares in Justina Berich, stara 35 let, stanujoča v zagati della Scala št. 32. Vsi trije ranjenci so bili prepeljani v mestno bolnišnico, kjer so ostali. Mamilovičeva je ranjena na desnem ramenu in v desni bednici mišici; Bericheva ima dve težki rani na hrbtu; Škerl ima rano na hrbtu. Ranika se nahaja v zaporu. Tudi ona je lahko ranjena.

Vesti z Goriškega

Kaj je z „Goriško Stražo“

(Malo odgovora na izjavo polit. dr. «Edinost» v Gorici.)

Zalibog mi niso moji posli poprej dopustili, da bi se bavil z izjavo, katero je podalo pol. dr. «Edinost» v Gorici na moje javno vprašanje pod gorenjim naslovom. Za to sem se bil sedaj v stanu, dati nekatera pojasnila, katera so neobhodno potrebna, da bo naša javnost znala presoditi, kje je resnica. Sveda se moram pečati le z glavnimi točkami, ker če bi hotel pravilno osvetliti vse točke te izjave, bi porabil polovico lista. Zlasti se nečem baviti se zaupnico, katero je odbor dal svojemu predsedniku, ki ga jaz nisem niti najmanj napadel, in s kadilnico, ki so jo zavijali pred poslancem Ščekom. O tej zadevi si lahko napravi vsak sam svojo sodbo.

Reagirati pa moram na očitjanje, da sem zagrešil s svojim javnim vprašanjem težak pregrešek proti narodni disciplini. Torej takol! Več mesecev zlorabljam nekateri naše skupno glasilo za upravnici disciplinirane napade proti poslancu, ki mu je naše ljudstvo poverilo mandat in ki ga priznavamo za svojega političnega voditelja, so rovali proti bratrski tržaški politični organizaciji, so podpirali one, ki v listi sejejo razdor. Ko pa sem jaz javno nastopil proti takemu grdemu, neodpustljivemu kršenju narodne discipline, sem po mnenju gospodov, ki predstavljajo na Goriškem polit. vodstvo, jaz — kršitelj narodne discipline! Nepristransko narodno vodstvo, kaj ne? V očigledni tak modrosti ni čuda, ako gre pri nas na Goriškem vse — kakor pač gre.

V stvari Goriške Straže same so mi gospodje odgovorili z neresnico in zavijanjem. Pogrnjali so sicer dobro, a ne bo držalo, češ, da ni bilo nikomur znano, da je kdaj ugodil uredniški odsek Gor. Str., čigar član sem bil tudi jaz. Za mojo nemarnost pa so me kar kaznovali s tem, da so mesto mene imenovali drugo osebo v ta uredniški odsek.

Obstojal je sicer uredniški odsek Gor. Str. ki ga je izvolil pokrajinski odsek pol. dr. «Edinost» v Trstu. Jaz sem bil član tega odseka. Ko pa se je Goriško odcepilo od Trsta in ustanovilo samostojno polit. organizacijo, je ugasnil pokrajinski odsek tržaškega polit. društva in z njim tudi njegov uredniški odsek. To se mi zdi somo obsebi umevno. Stvar novega pol. društva je torej bila, nemudoma poskrbeti za sestavo svojega uredniškega odseka, da se izognemo neprijetnostim «medvladja».

Jaz sem tudi koj po ustanovitvi novega polit. društva opozoril na to člana vodstva, g. Avgusta Kozmana in v tem mesecu julija tudi g. dr. Bobiča. Vem, da sem prav tako povedal, da smatram svoj mandat za ugasnolega in da se mora čimprej poskrbeti za ureditev tega vprašanja. Rad bi bil govoril tudi s predsednikom, a izvedel sem, da je že odšel na dopust.

Vzemimo slučaj, da sem bil jaz v zmoti. Potem vprašam: Zakaj me ni vodstvo novega političnega društva opozorilo na to, da ne smatram svojega naziranja za nepravilno? Kaj ni bila njegova dolžnost, sklepati o tem in zadevo urediti?

Toda najlepše se le pride. G. Kozman in dr. Bobič sta po moji opozoritvi storila svojo dolžnost, ker sta soračila «Gor. Str.» na razgovor že pri prvi ali drugi seji vodstva. (G. Križman je bil tedaj odsoten). In veste ljudje božji, kaj se je zgodilo? Dr. Besednjak in dr. Biteznič sta se kratkoma uprta, da bi vodstvo polit. društva sploh razpravljalo o «Goriški Straži», češ, da to je njihov list. Ko je g. Kozman protestiral, češ, da je «Gor. Straža» vendar glasilo pol. dr. «Edinost», sta oba navedena gospoda zaglaval veliki krogot. Ker oba

dr. B. nista hotela popustiti od svojega stališča, je nastala med gospodi prepiranje, končno so se razšli, ne da bi sploh kaj sklenili. Le toliko je g. Kozman dosegel, da sta mu dr. Besednjak in dr. Biteznič s častno besedo obljubila, da bodo oni članki v «Gor. Str.», ki bi vsebovali napade na Trst, podpisani od pisca. Torej nič se ni izpremenilo, ako se mora član vodstva «Edinost» zadovoljiti z obljubo dano od dveh «strujarjev», da bodo podpisovali napade proti tržaški organizaciji?

Sedaj pa je isti dr. Biteznič podpisal izjavo, v kateri trdi, da se pri «Gor. Straži» ni nič spremenilo.

Ko sem videl, kako se plete zadeva z našim glasilom, sem odločil, opozoriti nanjo našo javnost, da tako preprečim nakane ene struje, ki je šla za tem, polastiti se skupnega glasila. Vedel sem, da bo moralo vodstvo «Edinost» dati na javno vprašanje točen odgovor, vedel sem pa tudi, da se bo moral glasiti odgovor v smislu, da je «Gor. Str.» glasilo «Edinost», ker obstaja vendar še vedno dogovor s konsorcijem. In uspeh je bil čudovit. Skomine nekaterih gospodov po listu so se nemudoma spremenile v — nespremenjen položaj.

Po ustanovitvi novega društva nisem dobil nikakega vabila na kako sejo uredniškega odseka. In vendar se je zgodila v tem času pri listu važna izprememba. Na mesto prejšnjega glavnega urednika je namreč prevzela uredniška druga oseba. Vprašam: Ako je še obstajal uredniški odsek, kako se je mogla izvršiti pri listu taka prememba, ne da bi bila sklenjena pri seji uredniškega odseka, na katero bi dobil povabilo tudi jaz?

Se par besed o odgovornosti društva «Edinost» za pisavo «Gor. Str.» Torej odgovornost društva za glasilo se omejuje na članke in izjave, ki jih samo podpisal. Kdo je pa potem odgovoren za smer lista in za način njegovih pisav? Da se lahko zgodi, da se v listu vrine kak članek, ki ne odgovarja smeri, katera je začrtana listu, priznavam. Toda, ako se naše skupno glasilo kar zapise eni struji, ako dosledno uganja partizansko politiko — in odbor k temu molči, kdo je potem odgovoren? Kaj ni odgovoren odbor društva, čigar glasilo je list? Torej nikar ne slepomisti, temveč rajši priznaj, Vi, ki ste pristali tiste struje, da hočete sami tako pisavo, drugi pa, da nimate poguma, se postaviti po robu.

S svojo izjavo ni vodstvo goriškega polit. društva «Edinost» prav nič pripomoglo k temu, da se razčisti položaj. Skušala je pokriti s svojo avtoriteto resnične kršitve narodne discipline, s tem pa je le omajala zaupanje v svojo nepristranost. Kdor je čital «Gor. Stražo» zadnje mesece, pač ne bo verjel prazni trditvi, da se ni nič izpremenilo pri listu, ko dokazuje vendar več števil list, da to ni res.

Omenjam samo še, da te izjave ni sklenil odbor društva, temveč samo njegovo ožje vodstvo. Vodstvo je sicer predlagalo v odboru seji dne 1. oktobra izjavo, ki je bila mnogo bolj gostobesedna od sedanjega, odbor pa ni sklenil o nji, temveč jo odložil na prihodnjo sejo. Do danes odbor društva še ni sklenil nikake izjave, nikakega odgovora na moje vprašanje. Radoveden sem torej, kdo je pooblastil g. Križmana in dr. Besednjaka, da priobčita to izjavo v imenu odbora?

Odbor polit. društva «Edinost» v Gorici predstavlja naše pokrajinsko politično vodstvo. Ta odbor bi se moral zavedati, da ne sme niti on sam kršiti, niti priustiti, da bi njegovo glasilo kršilo tista načela, na podlagi katerih so leta 1919. ustavile svoje delovanje dotedanje politične stranke in se združile v enotno narodno organizacijo. Četudi bi bila med temi načeli obramba «krščanskih» etičnih načel, «neločljivost zakona» in «obramba krščanskega poduka v šoli», je bilo vendar glavna podlaga narodno načelo, načelo, eliminerati vse, kar nas je razdruževalo zlasti tudi razlike v t. zv. svetovnem naziranju in združiti vse svoje moči v skupno obrambo našega narodnega obstoja. Delovanje tistih elementov v naši narodni organizaciji, kateri so dali povod sedanjim zapletenjem, pa nima nič skupnega niti s tistimi krščanskimi načeli, na katera se sklicuje ta izjava. Saj je razdralno delo njihovih ožjih somišljenikov privelo do hudih razporov in zapletenjav celo v Sloveniji in tisti stranki, katera temelji svoj program ravno na teh načelih. V Sloveniji pa si stranke lahko privoščijo take prepire, mi si jih ne moremo. Zato je naloga «Edinosti», zatreti take pojave, ne pa jim dajati potuho, ker lok se da napenjati le do neke gotove mere, — potem poči.

Dr. Fran Gaberšček.

Opomba uredništva. Ker je že stvar prišla v javnost, smo smatrali za dolžnost naše objektivnosti, da prinesemo ta odgovor gosp. dr. Gaberščeka na izjavo pol. društva «Edinost» v Gorici, ki smo jo tudi objavili. Ne bili bi sprejeli niti prvega članka gosp. dr. Gaberščeka, ako bi ga ne bili smatrali za provocirane od «Goriške Straže» z znanjem političnega društva po opetovanih napadih na našega voditelja in naše politično društvo. Ker nismo na te napade sami reagirali, smo si dovolili objaviti članek, ki nam je prišel od zunaj in ki je reagiral na one napade. Priobčujemo ta odgovor gosp. dr. Gaberščeka, ne da bi to pomenilo, da podpisujemo vsako njegovo besedo, prepustnjajoč njemu odgovornost za njegove trditve.

Svedrovi so poizkusili svojo srečo, ki jim je le preprogotokrat mila, v hiši Granziere Fioravante, via Leon 88, in so odnesli blaga v skupni vrednosti 3000 L. — Kolo je bilo ukradenemu nekemu Crozzoliju Jakobu, ko ga je pustil v vezi neke hiše na Verdijevem tekalšču in se podal po opravkih v neko pisarno v prvem nadstropju. Zadevo je takoj zaznal, a kolo je vendarle izginilo.

Brez listin in brez denarja se je nahajal neki Linorollo Anton iz Pulja, ko so ga prijeli v Gorici. Prišel je v mesto zjutraj in si najel sobo «Pri treh kronah». Ne ve se, kako bi jo bil brez denarja plačal. Te skrbi so ga rešili orožniki, ki so ga zdaj peljali na brezplačno stanovanje.

Gledališče v Gorici. V gledališču «Verdi» poje italijanska gledališna družba opere in sicer opere lahkeje popularne vrste, kot «Lucio di Lammermoor», «Sevilijski brivce», «Sonnambula», «Cavalleria rusticana», itd. — Slovenskih predstav pa že dolgo nismo nič videli. Ali spimo?

Najdene puške. Prav nekaj zanimivega se je zgodilo pretečni teden na hribu sv. Marka pri Gorici. Orožniki so našli v neki kaverni večje število pušk in patron tako lepih in novih, da je bilo jasno, da so prinesene tja iz kakkega skladišča. Orožniki so modri, zato so pustili orožje na mestu in raje popazili, da pride kdo drugi ponje. Res so prišli stiri mladi fantje iz St. Petra, ki so pa brali kot stanje, zagledali kaverno in orožje, stopili vanjo in si iz radovednosti ogledovali lepe stvari. Naenkrat pa so bili aretirani kot lastniki dotičnega orožja, nič ni pomagalo ugovarjanje, prepeljani so bili v St. Peter; tudi tu jih ni mogel nihče več rešiti, peljali so jih dalje v Gorico kjer sede še danes v zaporih. Pravi tatovi in «lastniki» omenjenega orožja pa se najbrže smejejo, ko orožniki v veri v svojo nesposobnost modrost sami zabrisajo vsako sled za njimi. Čemu pa bi bilo mladim fantom orožje? Zakaj bi ga pa neki rabili? Pri nas je pač vseeno, kdo se po storjenem dejanju aretirira in kaznuje, samo, da se aretirira in kaznuje.

Splošno slovensko žensko društvo v Gorici, ki je imelo 24. septembra t. l. svoj ustanovni občni zbor, se je že začelo gibati. Minule nedelje je imelo svoj prvi sestanek članic, ki sicer ni bil še tako dobro obiskan, kakor bi bilo želeli, kljub temu pa je bil vendar dovolj uspešen.

Na tem sestanku, ki se je vršil popoldne ob dveh v dvorani Trgovskega doma, se je poročalo o ustanovitvi odsekov v smislu pravil.

(Daje na IV. strani)

Mali oglasi

GOSPODIČNA z večletno trgovsko prakso, večša slovenskega, nemškega in deloma italijanskega jezika in samostojnega vodstva trgovine, išče primerenega mesta na deželi. Ponudbe pod «Vestna» na upravnistvo. 1949

POKOČNA SOBA iz svetlega bukovega lesa, mizica, 2 stolici, 2 prešiti vzmeti se proda za nizko ceno L 2100. — Skladišče pohištva via Udine 25. 1950

TRGOVSKEGA VAJENCA, zmožnega slovenskega in italijanskega jezika, sprejemem takoj. Wigele, Via Ghega 10. 1946

GOSPODIČNA, zmožna računstva, večša slovenskega in italijanskega jezika, z lepim pisavo, išče službo kot blagajničarka ali prodajalka. Ponudbe pod «Vestna» na upravnistvo. 1940

TRGOVSKI POMOČNIK izkušen v trgovini je stvin, več slovenske, nemške in italijanskega jezika, išče službo v mestu ali na deželi. Ponudbe pod «Pomočnik» na upravnistvo. 1947

PRODA SE po ugodni ceni več skoraj novih, trdo vezanih nemških in italijanskih knjig, «Herders - Convesations - Lexicon», ter «Vensk Pravnik» 1914—1917. Naslov pri upravnistvu ali pisati pod «Juridčne knjige». 1952

DEKLE, srednje starosti, z malim pribrankom, neomadeževane preteklosti, želi znanja v svrhu ženitve s poštnim mladeničem ali vdovcem brez otrok. Ponudbe pod «Poštena» na upravnistvo. 1951

SIVILJA pride na dom. Gre tudi na deželo. Naslov pustiti pri upravnistvu. pod «Slovenka». 1954

SOBA, meblirana se odda poštnemu gospodu. Via Solitario 16, vrata 25. 1955

POSESTVO na prodaj, obstoječe iz poslopja, travnikov, gozda in vinogradov. Cena po dogovoru. Pojasnila daje Pavlič, Crnikal 14. Istra. 1953

POHISTVO za sobo in kuhinjo se proda radi odhoda po nizki ceni. V. Giuliani 33, vrata 2. 1957

GOSPODIČNA s trgovsko prakso, zmožna tudi samostojnega gospodinjstva išče mesta na deželi. Ponudbe na upravnistvo pod «1940». 1948

obrežnega poročnika, kako je ladji ime, je odgovorila ženska laški, da «Margarita». Tudi njeno ime da je Margarita. Prišla je iz Port Saída z južnim sadjem. Dobil je dovoljenje, da sme postaviti na trgu šotor ter prodajati svoje sadje. Zvijajoče ljudstvo je strmelo po cele dni v tisto sadje nenavadne oblike, ki je bilo nakopičeno pod šotorom; tudi jaz sem prebela, čaka nedeljo, ko je bil počitek od tlake, tam postavljač ter poslušala, kako je javljali služabnik ponujal razstavljenemu sadju: breskve, ki rastejo v grozdih, jagode, debele kakor pest, potlej banane take oblike kakor človeška dlan s prsti, rožičke ali šentjanževski kruh, potem sadje take oblike kakor dinje, ki raste na palmovih drevesih, slive s trnjem; kdor ne pazi, se z njim zbode v nos, da oteče kakor kumara; na dvoje prerezane velike buče, ki imajo pečene okus kakor kruh! Vse se je tako razpečevalo, kot da bi se delilo brezplačno. Francoski gospodje so nosili denar v šotor tako, da se je z njim napolnil cel sod. — Toda kar se je še bolj razpečevalo kakor čudovito lepo sadje, to je bil poljub čudovito lepe ženske! Bajne ni skoparila s poljubi; kdorkoli si jih je pozelel, jih je dobil. Na ta glas so privreli od daleč ter so jemali čarokrasno žensko s seboj na vsako vesele, ki so jo prirejali zavoljo nje. In lepa Margarita je znala peti in plesati. Tale grad je bil torišče hrupnih veselja, na katerih je bila krasna Margarita pri plesu iz roke v roko. Dva tedna se nista bila pretekla pa je bil

900 SODOV od 100—700 l iz hrastovega lesa, je na prodaj. Cene po dogovoru. Kristjan Pertot, Barkovlje 442. 1945

BABICA sprejema noseče. Zajemčena tajnost. Madonnina 10, II. 1956

SOBA se da v najem pri majhni družini uradniku ali uradnici. Naslov po upravnistvu. 1958

VESTNO podučevanje francoščine in nemščine za odrasle začetnike L 25 mesečno. XX Settembre 33, IV. levo. 1959

ZDRAVILA, zagotovljena, prvovrstna, za ljudi in za živali. Ribje olje najboljšje. Švedske kapljice. Balzam in obliž za kurja ocesa v lekarni v Sežani. 83/6

IZKUSENA SREDSTVA proti izpadanju las, neškodljiva za barvanje las, šampon itd. priporočila lekarna v II. Bistrici. 28/2

SPREJMEM takoj 16—18letno dekle, pridno, pošteno in zanesljivo, že nekoliko vajeno trgovine. Osebo prijaviti se v trgovini z mešanim blagom Hinko Grabrijan, Vipava. 1934

IVAN KACIN, Gorica, via Carlo Favetti 6. Popravljanja in uglašanje. Harmoniji, orgle, klavirji, violine, kitare. Strune in vse potrebščine za omenjene instrumente. Prodaja tudi na obroke. 1937

POROČNE SOBE bukove, hrastove, mahagonijeve, črešnjeve, slavonsko delo. Türk, via S. Lazzaro 10. Embaloža za pošiljave. Brezkonkurenčne cene. Oglejte si in primerjajte. 1912

KUPUJEM baker in med po cenah, ki se sedaj niso plačevale. Scalinata 3, Fonda. 1942

ISCEM kapitalista s 5000—6000 L za odpretje obrti. Naslov pustiti pri upravnistvu. 1944

POZORI Krone, bisere, zlato, platin in zobovje po najvišjih cenah plačuje edini grosist Bel-eli Vita, via Madonnina 10, I. 82

CUNJE po 30, star papir, železo 25 in druge kovine kupujem po visokih cenah. Solitario št. 14. 51

KRONE srebrne in zlato, plačuje po najvišjih cenah Pertot, Via S. Francesco 15, II. 19 G. DOLLINAR Trst — Via Ugo Polonio 5 (prej Via Bacchi) Telefon 27-81, uvoz — izvoz. Velika zaloga papirja za zavijanje pisalnice i. t. d. papirnatih vreč ter valčkov raznih velikosti lastnega izdelka. 79

LJUBLJANSKE VOZICE, breke, tovorne vozove s patent-kolesi, jermenice itd., izdeluje solidno Franjo Bratina, strojno kolnarstvo, Ajdovščina. 53

EGIPTOVSKI profesor grafologije pove karakter in usodo življenja. Sprejema od 13 do 19 v Trstu, via Carducci 24, V. 1714

V ŠTOKOVI
KNJIGARNI IN PAPIRNICI
Trst, Via Milano št. 37, Trst
Je izšel
skladni koledar (blok)
za leto 1923.
Trgovci-obrtniki!
naročajte skladni koledar z napisom svoje tvrdke, ker je to najboljša reklama za vas.
V kratkem izide koledar-zapisnik (za pisarne, urade itd.) in stenski.

N. L. Tolstoj
Vidmar: Spoved
po L 4.60 se dobiva v Štokovi knjigarni. — Istotam se dobiva tudi knjižica za invalide. 677

Pod najugodnejšimi pogoji:
PLUGI, vsake velikosti; BRANE, na 2 ali 3 vrste; SLAMOREZNIČE na verigo; BLAGAJNE; TEHTNICE, navadne in decimale.
Ing. Righi & Vidovich, Trst, Via Sanità št. 6 (vokal Porporella)

SUNE GORE
bele v velikih in malih množinah
kupi
turdka SEVER & Komp., Nuchivell 13.

J. ŠTOKA
Trst, Via Milano št. 37, Trst
ima v zalogi
vse za slovenske šole predpisane knjige. — Šolska vodstva dobijo pri naročilu popust.
Brezovškovske kateheze za nižje razrede mestnih šol so v zalogi po L 3.—
ZOBOZDRAVNIŠKI AMBULATORIJ
M. BIZJAK
sprejema od 9 do 13 in od 15 do 19
Trst, Via Torre bianca 39
Telefon 23-09. 666

Hranilnica in posojilnica v Marezigah
registrovana zadruga z neomejeno zavezo vabi na

redni občni zbor

ki se bo vršil
v nedeljo, 29. oktobra ob 13. uri pop.,
v Truškah v šoli.

DNEVNI RED:

1. Poročilo načelnika.
2. Poročilo nadzornika.
3. Odobrenje računskega zaključka za l. 1921.
4. Volitev načelnika.
5. Volitev nadzornika.
6. Slučajnosti.

NB. Ako bi ob določeni uri ne prišlo zadostno število zborovalcev, bi se glasom § 33 zadrugnih pravil sklical 1 uro pozneje drug občni zbor na istem mestu in z istim dnevnim redom, ki bi sklepal ob vsakem številu prisotnih zadrugnikov.

MAREZIGE, 16. oktobra 1922.

(674) NAČELNIŠTVO.

ODVETNIKA

Dr. FERFOLJA in Dr. SEDMAK
iz Trsta, via Fabio Filzi št. 17/L (tel. 26-50)

sprejemata
svoje kliente iz sežanskega okraja
vsako soboto
pri AMFU v SEŽANI

Izšla sta
Vedež in Hišni prijatelj
za leto 1923.

Razprodajata se v Trstu v knjig. J. Štoka
via Milano; v Gorici v knjigarni K. T. D.
Na deželi po vseh večjih trgovinah.
„Vedež“ lično vezan L 3.—; eegantno v
platno vezan L 4.—. — „Hišni prijatelj“
vezan L 2.—.

Trgovci dobijo popust! 661
Kdor kupi 10 „Vedežev“ dobi enega zastojn.

Dobre in moderne
obleke
za moške, dečke in otroke
v veliki izbiri
po konkurenčnih cenah.
Adolfo Rostoris
Trst, Via Carducci 39.
Oglejte si izložbe, da se prepričate!

APNENICE
tri velike, moderne pri
postaji Bivio-Nabrežina
se oddajo
Pojasnila daje uprava Edinosti.

UGODNA PRILIKA!!
La Società Anonima Triestina di Trasporti
Trst, via Carlo Ghega 3, tel. 2437
prodaja po zelo nizkih cenah
Konje za vožnjo, težke in
lahke ter luksuzne konje.
Kočije vseh vrst, žardinjere, vozove,
Opreme za kočije in vozove kakor
tudi vse druge potrebščine. 631

Konje za vožnjo, težke in
lahke ter luksuzne konje.
Kočije vseh vrst, žardinjere, vozove,
Opreme za kočije in vozove kakor
tudi vse druge potrebščine. 631

PODLISTEK

Igralec, ki dobiva.

Spisal Mavricij Jókai

Iz madžarskega izvirnika poslovenil

Ivan Koštič 21

— Prav dobro se spominjam tistega lepega spomladnega večera, ko je prišla med popolnim brezvetrijem, s povešenimi jadrji, počasi adrajoč v Rečino (rečico, ki izvira sev. od Reke ter se izliva pri Reki v Kvarnerski zaliv) barka, obložena s sadjem. Nenavadna oblika je kazala, da je doma v daljnih krajih; izmed mornarjev ni znal niti eden govoriti v nobenem tistih jezikov, ki so običajni v okolici, imeli so čudno poltačene nosove, lica rjava kakor olje, debele šobe in v ušesih velike uhane obročkaste oblike. Tovor, s katerim je bila njih barka obložena, je bilo čudno sadje iz drugih delov zemlje, sadje, kakršnega se nisem videl: morebiti bi si ga ne bil upal niti pokušiti. A kar je potem povzročilo največji naval ljudstva, je bila neka ženska, lastnica one ladje. Se meni je toliko srce, ko sem jo uzrla. Nekaj sličnega sem videla le takrat, ko ste vstopili vi, gospodičine, v tale grad. Pri svetih Devici vam pravim, tolikšna je podobnost! Danes mi je jelo srce prav tako strahno biti, ko sem gospodičino zagledala. Kot da bi videla njo stopati z ladje! — Na vprašanje

Odsek za ročna dela pod večjim vodstvom gospe Marice Milčeve, kateri stoji ob strani cela vrsta poštenih gospodov in gospodič, je že začel svoje delovanje na ta način, da priskrbuje članicam in nečlanicam, ki se zanimajo za ročna dela potrebne vzorce, kateri se bodo na željo risali na primerno blago. Taki vzorci so pri trgovcih ročnih del nerazmerno dragi, društveni odsek pa jih bo oddajal z zmernim dobičkom v korist društva, odjemalci pa bodo prišli tembolj na svoj račun. — Opozorjamo na ta odsek splošnega slovenskega ženskega društva v Gorici zlasti gospodične učiteljice na deželi, ki morejo tem potom dobaviti svojim učenkam prav po ceni potrebni material za ročna dela, zlasti glede narodnih vezenin, ki se bodo pričele, vzorcev za predpasnike, rutice, prtiče itd. — Tudi vsa dekleta po deželi naj se v slučaju potrebe obrnejo na ta odsek, ki pojde vsem rade volje dejansko in s svetom na roko.

Da se to omogoči, bo društvena tajnica in po potrebi druge odbornice, vsak tork, začeli 24. oktobra t. l. od dveh do treh popoldne na razpolago članicam za vsakovrstne informacije in drugo v društvenih prostorih v Trgovskem domu, I. nadstr., vhod Corso Verdi št. 24.

Istotam se bodo sprejemale še nadalje nove članice, ki lahko tudi istočasno plačajo članarino. Vljudo so naprosene tudi vse članice, ki so že pristopile, da se pridno poslužujejo tega uradnega dne in tam poravnajo že zapadlo članarino ter na ta način prihranijo nepotrebno in zamudno delo pobiranja članarine od hiše do hiše. Sploh naj se vsaka Slovenka zaveda dolžnosti, da pristopi k temu našemu pravemu in edinemu, res prepotrebemu ženskemu društvu, da si pomagamo druga drugu, kajti česar ena ne ve, tega je zmogla druga, tretja pa pomaga z izkušenim svetom.

Dalje se je ustanovil tudi dobrodelni odsek, ki se bo pod predstvom gospe Justine Podgornikove zanimal za potrebe zlasti revnejšega našega žensstva in skrbel za to, da se naša nadobudna mladina o priliki nameravane božičnice primerno in uspešno obdari. Tudi v tem pogledu se lahko obrnejo matere ob uradnih dneh do društva, ki bo po možnosti upoštevalo njih želje. Sicer pa bodo tudi članice tega odseka same z osebnimi poizvedbami spopolnile informacije.

Nadalje se je pričelo pri sestankih o delovanju za prireditve božičnice. Že na prvi poziv gospe predsednice, naj se prijavijo prostovoljno sodelavke, ki bodo izdelovale obleke in predpasnike, s katerimi se bodo obdarovale šolska mladina, se je prijavila lepa vrsta marljivih članic, ki so obljubile svojo pomoč.

Z vpisovanjem na novo priglasičen članic se je zaključil ta prvi društveni sestanek, ki je pustil v vseh udeleženkah vtis, da smo na pravi poti, na poti medsebojnega zblizanja in spoznavanja gorških Slovencek, ki privede do uspešne in toliko potrebne samopomoči. Naj ne manjka na prihodnjem sestanku nobena zavedna Slovenka!

Odbor se nada, da bo mogel že pri tej priliki nuditi članicam zanimivo predavanje, kateremu bodo sledila potrebna poročila, predlogi in pogovori ter se bo nadaljevalo z razdeljevanjem delokroga posameznim odsekom in članicam. Pazite torej na obvestila v časopisih!

Na veselo svidenje!
Žrtev pretepa. V bolnišnici usmiljenih bratov v Gorici je umrl nesrečni mehanik Brešan Rudolf, ki je bil pred nedolгим ranjen z nožem v nekem pretepu v Standeržu. Zapušča mlado ženo in enega otroka. Zlastno je, kam dovede naše ljudstvo pitje in gostilničarsko življenje sploh.

Zdravstveno stanje. Od 1. do 7. oktobra je umrlo v Gorici 8 ljudi, 6 v mestu in eden v bolnišnici. Rojenih je bilo 21.

Gospodarska razmotrivanja

Javno mnenje v Italiji je stalno vznemirjeno vsled dejstva, da uvoz presega izvoz. Vsi znaki kažejo, da pasivna trgovinska bilanca ni še dosegla viška in da bo letos najbrže dosegel nov rekord. Poljedelstvo v Italiji ni moglo nikoli kriti potreb lastne zemlje, in že v predvojni dobi je znašal pasivum trgovinske bilance povprečno eno milijardo lir na leto. Med vojno in neposredno po vojni je potreba po uvozu izvanredno narasla in pasivum trgovinske bilance je dosegel svoj višek leta 1920 s 15 milijardami lir L. 1921 je bil položaj nekoliko ugodnejši, in to pač ne vsled dviga izvoza ampak znižanih potreb po surovinah v industriji, katere je morala preboleti težko krizo. V tem letu je padel pasivum trgovinske bilance na 11 milijard.

Ta zboljšek trgovinsko-statističnega položaja bo letos brez dvoma izginil, ker je treba letos vsled slabe žetve računati z velikim uvozom žita, da se zamore kriti potrebo, ki je narasla na 80 milijonov stotov. Splošno se računa, da bo treba importirati najmanj 25 milijonov, mogoče pa celo 35 milijonov stotov žita. Najbrže bo poslednja številka prava, ker je vsled industrijske krize padel konsum dragih živil pri nižjih slojih, ter je kruh glavni živež. Predpostavlja se tudi lahko, da se bodo vsled nejasnega političnega položaja pustile nedotaknjene v zemlji se nahajajoče rezerve, katere se cenijo na 10 milijonov stotov napram 7 milijonom v lanskem letu.

Ce se bo torej uresničila domneva, da bi morala Italija uvoziti iz Severne in Južne Amerike letos 35 milijonov stotov žita, bo morala tedaj plačati inozemstvu za nakup žita najmanj 4 milijarde lir. Že do 31. maja t. l.

so ta plačila dosegla eno milijardo in pol, t. j. deseterkrat večja številka nego številka, ki je v predvojni dobi predstavljala celokupni letni uvoz žita.

Z ozirom na ta položaj in z ozirom na to, da vsled tega pada lira, je zakladni minister Paratore stavljal predlog, naj bi se uvedel za gotovo dobo zopet vojni kruh in bi se prepovedala fino mletove moke. Posebno nacionalistični tisk je sprejel ta predlog z odobravanjem ter povdarjal, da se more zaprečiti finančno nazadovanje le z veliko žrtvijo celokupnega naroda.

Obenem pa je pričela kritika ter zopet enkrat pokazala, da nepremišljeni ukrepi, če tudi so v prvem hipu v stanu uplivati prepričevalno, večkrat bolj škodijo nego koristijo. Oče načrta, sam zakladni minister, se ni mogel ubraniti pred upravičenostjo ugovorov in uradno znanje, ki je bilo izdano koj nato, je izjavilo, da tak načrt sploh ni nikoli obstojal.

Zakladni minister je pri svojem načrtu pozabil na zelo važno točko, namreč na krmo živine. Že sedaj je pomanjkanje krme občutno in bi se še povečalo, če bi se turšica in ječmen, ki se nahaja v zemlji, uporabila za izdelovanje moke. Potrebno bi bilo vsled tega, da se uvažajo namesto pšenice turšica, ječmen in oves, katerih cene so vsled položaja na svetovnem trgu ne razlikujejo mnogo od cen za pšenico. V dokaz naj navedemo tržne cene, ki sedaj veljajo v Trstu: Ječmen in oves se plačajo tukaj z 46 oziroma 48 francoskimi franki, kar odgovarja pri današnjem stanju fr. franka na tržaški borzi 83 do 84 lir. Turška turšica se ceni na 92 do 96 lir in kupčije za turško La Plata se sklepajo približno po isti ceni. Pšenica Rosa-Fè se pa ceni na 130 lir franko važen Trst ali Beneke.

Iz tega izhaja, da ne bi bil baš velik prihranek, kateri naj bi se izbil iz tega, da se pšenično moko nadomesti s turšico, oziroma ječmenovo. K temu pa prihaja, da bi vsled velikega uvoza turšice in ječmena skočile cene za krmo, kar bi neugodno vplivalo na cene za meso in mleko, tako da bi popolnoma zgnil navidezni dobiček, ki bi se dosegel s sklenjenjem porabe pšenice. Izvedba novih predpisov za mletove bi zahtevala razum tega velikanske birokratičnega aparata, kateri se je v vojni, ko je bilo militarizirano vse gospodarsko življenje, lahko izvedel, ki pa bi danes povzročil ogromne stroške. Bati bi se bilo treba, da bi se tu doživelo isto razočaranje kakor pri raznih v zadnjem času vpeljanih davkih, pri katerih je požrl aparat za uterjanje skoro vse dohodke.

Kakor je hvaljevredno, da se apelira na poštenost in ljubezen, nastane vendar vprašanje, ali se ne bi mogla najti druga sredstva, ki bi bila pripravna da se vzpostavi ravnotežje v državnem gospodarstvu, ne da bi se pri tem tako občutno prišilo na gospodarstvo posameznika. Pri tem ni treba misliti na zvišanje davkov, ki so že dovolj visoki, ampak misliti bi bilo treba na sredstva, ki bi preprečila pojav, da se premožni odtegujejo davkom.

DAROV

N. N. Odvadar daruje L. 4. „Šolskemu društvu.“ N. N. L. 2 „Šolsk. društvu.“

Borzna poročila.

Tuja valuta na tržaškem trgu		
avstrijske krome	95.—	1.—
avstrijske krome	93.—	3.—
čehoslovaške krome	77.50	78.25
dinarji	42.70	43.20
leji	15.—	15.50
marke	52.—	50.—
dolarji	23.80	23.95
francoski franki	176.75	177.50
švicarski franki	435.—	438.—
angleški funti papirnati	106.65	107.90

Steklene šipe

vsake vrste in mere. Prodaja na debelo in drobno. — Postrežba na dom. Cene zmerne. Piazza Oberdan št. 3 (Hotel Europa) telefon 44-23. 18

ČEVLIJARNICA

MICOLICH

Trst, via Udine 32 (vokal L' Ariosto) (prej Belvedere)

Izbera moškega, ženskega in otroškega obuvanja. Sprejema naročila in popravila. Lastna delavnica. — Usnje zjajamčeno. Cene nizke. Postrežba točna.

FIGOVA KAVA LEVANTE

najboljši kavin dodatek izbornega, aromatičnega okusa. Samo s figovo kavo „LEVANTE“ pripravljate gospodinjstvo izbornu kavo brez ali le z malim dodatkom kolonialne kave. — Vsled tega naj nemanjka ta v nobenem gospodinjstvu.

Zahtevajte vedno kavo „LEVANTE“ z našo znamko. Prva tovarna figove kave „Levante“ Loser & Lutta, Trst, Via Carpinon 10-12, Telefon 44-06

Krone po L 2.03

Goldinarje po L 5.40

Trst, Via Pondeares 6, I. nadstr. desno

NA OBROKE

Izgotovljene obleke po meri za moške in ženske, paletots, nepremočljivi plašči, nogavice, perilo, klobuki, preproge, žimnice, vzmeti, divani itd. Krojačnica prvega reda. Cene zmerne, pogojl dobri.

Trst, Via XXX oktobra št. 3, I. nadstr. Telefon 39-20.

Tvrdka

Giuseppe Struchel

Via Mazzini 36 (Vokal S. Caterina)

(prej Via Nuova)

naznanja svojim cenj. odjemalcem, da si je priskrbel za prihodnjo sezono veliko izbero volnenega blaga za moške in ženske, kožuhovalin, žameta, volnenih šerp in rut, kakor tudi fuštanja, belega in barvanega ter raznovrstnih okraskov.

Vse po najzmernejših cenah.

AMBULATORIJ

za spolne, sifilitične, kožne in otroške bolezni

D.ra G. & A. De Leo

Specialista spolnebolezni na pariški kliniki

Moderno zdraviljenje sifilitične bolezni, zoženja in vnetja čevl in kapavice.

Pretkušnja krvi za ugotovitev sifilitičnih okuženj. Sprejemata od 10 do 12 in od 14 do 17.

Gorica, Piazza Nicolò Tommaseo (Piazzetta) 8

Zaloga pohištva

ANTON BREŠČAK

Gorica, Via Carducci št. 14

(prej Gosposka ulica).

Doma kar manjka naj pregleda vsak — vse naj napiše si pri drovni luči — omare mize, stole, posteljnjak — in vse kar rabi sploh v domači kući. — Kar manjka, to mu preskrbi Breščak — štirinajst številka ulica Giosue Carducci.

Urarna in zlatarna

Lorenzo Macor

Trst, Via Udine 26. 24

Velika izbira ur, zlatenine in srebrnine. Prodaja se tudi na obroke po ugodnih cenah.

Ob nedeljah se zglašitev v via Udine 33, III.

Srebrne krome in zlato plačujem po najvišjih cenah

ALOJZIJ POVN

Trst, Piazza Garibaldi št. 2

(prej Barriera)

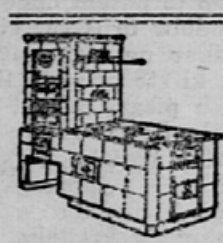

Telefon 4-30

Telefon 4-30

MILO FENDERL VERDE PURO SUPERIOR GIALLO

Pazite na znamko!

Purič Andrej

Trst — Via Media št. 6 — Trst

ima na prodaj večjo množino izgotovljenih štedilnikov ter prevzema in izvršuje točno vsakovrstna nova naročila.

VELIKO SKLADIŠČE KLOBUKOV

dežnikov, belih in pisanih, žepnih robcev, možkih nogavic itd.

Trst Corso V. E. III. R. CUMEL, št. 24.

ŽIVNOSTENSKA BANKA

PODRUŽNICA V TRSTU

Ulica Roma vogal ul. Mazzini. — Lastna palača.

Dejniška glavica in rezervni zalog K. C. St. 225,000.000

Izvršuje kulturno vse bančne in menjalniške transakcije.

Uradne ure od 9-13

Krone, srebro, zlato, diamante, briljante in platin

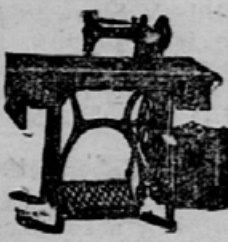
kupujem po najvišjih cenah.

Zlatarna **ALBERT POVN**, Via Mazzini št. 46 (prej via Nuova)

ALESSANDRO LEVI-MINZI via dei Rettori 1

in via Malfanton 7-13

POHIŠTVO Absolutno konkurenčne cene. 97

Pozor na domačo tvrdko!

FRANC SAUNIG, Gorica, Gosposka ulica sedaj Via Carducci št. 25, naznanja slavnemu občinstvu, da ima veliko izbero šivalnih strojev več vrst za krojače, šivilje in čevljarje

iz najboljših nemških tovarnen, katere jamči 10 let.

Dalje velika izbira dvokoles. Izjemno prodaja tudi na obroke. — Ceniki na zahtevo poštne prosti. Lastna mehanična delavnica. 61

Ljubljanska kreditna banka

Podružnica v Trstu.

Vogal via Valdirivo 27 — Via 30 oktobra 11

Izvršuje vse bančne posle.

Kupuje in prodaja raznovrstne tuje valute. — Prodaja in kupuje jugoslovanske krome. — Izvršuje nakazila SHS kron v Jugoslavijo. Sprejema SHS krome na obrestovanje po dogovoru.

Vloge na knjižice v Lirah obrestuje po 3 3/4 % netto

Vloge na tekoče račune po 4 1/2 % Vezane vloge obrestuje najugodnejše po dogovoru.

Glavni sedež banke: LJUBLJANA.

Podružnice: Gorica, Maribor, Celje, Kranj, Ptuj, Brežice, Novisad, Sarajevo, Split, Matkovci.

Dejniška glavica in rezerva: SHS kron 150.000.000.—.

Tel. št. 5-18. Urađuje od 9 do 12 1/2 in od 14 1/2 do 16.